

RADNIČNÍ ZPRAVODAJ

město Pardubice

číslo 9 | září 2023

2 O čem se mluví... o slavnostním otevření Automatických mlýnů s jejich spolujitelem Lukášem Smetanou

3 Automatické mlýny se otevírají, rezervujte si termín!

7 Počet jmen v chodníku slávy se letos krásně zakulatil

8 Elektrokoloběžky na území města čekají přísnější pravidla

10, 11 Dny evropského dědictví – kompletní program

Pardubice

O čem se mluví...

... o slavnostním otevření Automatických mlýnů s jejich spolumajitelem Lukášem Smetanou

Jedna z významných staveb architekta Josefa Gočára, Winternitzovy automatické mlýny, se už na konci září otevře veřejnosti. Historický komplex budov, který byl v provozu více než 100 let, zažívá díky manželům Smetanovým transformaci na moderní kulturně-společenskou městskou čtvrť. Společná tříčtvrtěmiliardová investice Nadace Automatické mlýny manželů Smetanových, města Pardubice a Pardubického kraje do rekonstrukce národní kulturní památky a jejího okolí v centru města na břehu řeky Chrudimky byla z velké části uzatčena náklady financována z evropských zdrojů (pozn. cca 400 milionů korun), čerpaných prostřednictvím ITI hradecko-pardubické aglomerace. Od září bude v Automatických mlýnech trvale působit celkem pět institucí: Silo, Gočárova galerie, GAMPa, Sféra a pobočka Turistického informačního centra Pardubice, které návštěvníkům nabídnou různé kulturní, vzdělávací a společenské aktivity.

Jak to ve mlýnech aktuálně vypadá?

Velmi obecně lze říci, že se po všech stránkách velice intenzivně pracuje na dokončení první etapy přestavby celého areálu mlýnů. Do posledních detailů se dotahují stavební práce, vybavují se vnitřní prostory budov, dláždí se náměstí a kompletuje park. Vše směřuje k jedinému termínu – datu otevření, které je plánováno na 29. září od 16 hodin. První etapou je myšlena rekonstrukce obou částí historického objektu mlýnů,

kde v místě původní mlýnice u řeky vznikla Gočárova galerie a v objektu obilného SILA vznikly multifunkční prostory. Zároveň v severní části areálu vyrostla moderní budova vzdělávacího centra Sféra a městské galerie Gampy.

Co vše se otevírá 29. září?

Původní část mlýnice podél Chrudimky, kterou vlastní Pardubický kraj, je od června otevřena ve zkušebním provozu a v září začne její standardní režim. Právě léto bylo pro novou galerii nejvíce zátěžové období, kdy se prostory vybavené moderní složitou technologií musely vypořádat s prашnostmi po rekonstrukci, s letními vedry i vlhkem po deštích tak, aby se na podzim mohly bez obav vybavit cennými sbírkami v majetku dříve Východočeské, nyní nově Gočárový galerie. Věřím, že všechny hodnotné galerijní sbírky se na podzim budou moci zpřístupnit veřejnosti. Zároveň jako součást rekonstrukce vznikly dvě pasáže, které návštěvníkům umožní nahlédnout do mlýnice a od konce září i vstoupit do areálu ze strany od Chrudimky. Myslím, že průchozí části pod budovou ukážou galerii jako instituci otevřenou všem, nikoli jako uzavřený umělecký prostor pro zainteresované.

Poprvé v historii se otevírá Gočárovo obilné silo, které je propojené s galerií obloukem, zůstalo ve vlastnictví méj rodiny a je ve správě Nadace Automatické mlýny. Stejně jako veškerý veřejný prostor v areálu – náměstí s novou adresou „Automatické mlýny“, kterému říkáme piazzetta. Autory přestavby a využití této části Gočárova objektu jsou dva mladí architekti Martin Prokš a Marek Příkryl, zatímco veřejný prostor pro nás navrhl profesor Jan Šépka. První viditelnou změnou oproti původnímu stavu je odstranění neladících administrativních přístaveb, kde fungovala několik let poté, co jsem mlýn koupil, oblíbená pekárna a cukrárna. Zasadili jsme tu alej platanů a pohled na jednu z dominant města má rázem zcela jinou úroveň. Architekti také navrhli dodatečné podsklepení celého Gočárova objektu a vzniklo nám zázemí pro celý veřejný prostor v areálu Automatických mlýnů. Najdeme tu mj. toalety pro dva tisíce lidí v době konání veřejných akcí, sklady pro mobiliář i technickou místnost pro vytápění celého objektu (pozn. vytápěn je šesti sto dvacet metrů hlubokými ekologickými geotermálními vrty). V přízemí objektu se nachází

pobočka turistického infocentra, v horním patře vznikl multifunkční sál. Veřejnosti zpřístupníme také dvanáct ohromných betonových násypů, do nichž se dříve lezlo pouze malými otvory v šestém patře. Tím, že jsme je průřezově zpřístupnili, vznikl naprosto ojedinělý, na světě opravdu zcela unikátní betonový prostor, který jistě ohromí každého návštěvníka. Konat se v nich budou různé kulturní a společenské akce, konference i výstavy. Z nejvyššího patra pak bude možné pohlédnout na Pardubice ze zcela jiného úhlu. A ten rozhodně stojí za to, vidíme Pardubice jako město plné zelených parků, soutok se zdymadlem, zámek jako na dlani a nádherné historické centrum, Kunětickou horu v dáli a za dobré viditelnosti i Sněžku.

V severní části areálu se otevírá futuristický objekt, který navrhl významný český architekt Jan Šépka a financuje jej město Pardubice, a přestože jde o budovu poměrně extravagantní, velmi ctí původní Gočárovu stavbu a vhodně ji doplňuje. Jan Šépka spolu s dalšími dvěma kolegy vytvořil vlastně hned dva domy nad sebou. Ve spodní části tohoto zcela výjimečného objektu najdeme moderní Galerii města Pardubice, prezentující současné umění, a spolu s ní rezidenční ateliéry pro přichodící umělce. Nad ní sídlí polytechnické vzdělávací centrum Sféra, jehož posláním je nabídnout netradiční formy vzdělávání a propojit vědu, moderní technologie a tradici regionálních řemesel. SFÉRA je určena všem generacím a poskytuje prostor pro objevování nových vědomostí, provádění výzkumů v laboratorních přírodních věd a kreativních aktivit ve vybavených dílnách. Klíčovým prostorem bude sál, ve kterém bude umístěno zařízení Science on Sphere, neboli „Věda na kouli“ – sférický projekční systém vyvinutý americkým Národním úřadem pro oceány a atmosféru. Jedná se o interaktivní model planety Země, na kterém je možné promítat zemský povrch s plnou simulací přírodních jevů. Jsem přesvědčen, že právě touha po objevování a možnost si vše osahat přiláká rodiny s dětmi nejen z našeho kraje, ale z celé republiky.

Všechny objekty, staré i nové včetně nového náměstí, mají společného jmenovatele a to je cihla, cihlové a zemité barevné tóny. V cihlových tónech vznikla i nově postavená budova a kromě cihlově probarveného betonu a cihel je tvořena

záměrně rezavějícím vysoce kvalitním kortenovým plechem.

Mlýny se tak od konce září stanou dalším, velmi aktivním centrem města.

Věřím, že tomu tak bude. Že společně s historickým Pernštýnským náměstím a zámek vytvoří velmi aktivní pulsující trojúhelník u řek, které jsou vždy velkým X faktorem každého města. Už nyní bych rád všechny Pardubáky vyzval k registraci na zmíněné zářijové slavnostní otevření areálu na stránkách www.automatickemlyny.eu, aby se s ním v rámci komentovaných prohlídek mohli zblízka seznámit. Bude to velká událost v historii našeho města, na jejíž kulturní části pro veřejnost již nyní pracují režiséři zvukových jmen, bratři Cabanovi, spolu s dalšími renomovanými umělci.

Nová etapa areálu navazuje na náš kulturně společenský provoz, který v areálu byl před rekonstrukcí v letech 2018–2021. Bude se zde konat plno společenských a kulturních akcí včetně oblíbených adventních trhů. Mnoho firem a institucí a veřejnosti zde bude moci využívat část areálu pro své aktivity

Pak vás čeká druhá etapa přestavby.

Ano, začneme hned za začátkem příštího roku, aby byl areál komplexní. Rozhodně potřebujeme odstínit od areálu stávající obyvatele ulice Na Ležánkách a dopřát jim dostatečný klid a pohodlí v nově osídlené části města, zároveň návštěvníkům areálu chceme dopřát komfort v podobě příjemného posezení v kavárně, cukrárně či restauraci. Vzniká zde i plno velmi zajímavých nadstandardních bytů a kanceláří. Hotovo by mělo být v dalších dvou, třech letech.

Co byste mlýnům popřáli?

Mlýny byly láskou na první pohled. A stále jsou. Věřím potenciálu, s nímž byly navrženy a zrekonstruované, společně ladí jako celek budou magnetem pro širokou veřejnost z celé republiky i za jejími hranicemi. Pardubákům bych pak přál, aby se brzy s mlýny jako novým, neomezeným otevřeným veřejným prostorem, což byl jeden z hlavních cílů celé té přestavby. Aby mohli všichni nasát atmosféru všech těch monumentálních budov – obdivuhodné stavby původní, vkusně doplněné o moderně pojatou architektonickou stavbu novou. Aby se kdykoli prošli přes náměstí k řece nebo do parku, nebo se tu zastavili, posadili a bylo jim u nás ve mlýnech dobře.

Radniční zpravodaj periodický tisk územního samosprávného celku Statutárního města Pardubice se sídlem úřadu Magistrát města, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice, IČO 274046, a VLTAVA LABE MEDIA a.s., region východní Čechy, Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, IČ 01440578. Evidenční číslo MK ČR E 11512.

Redakce: Iveta Koubková, Kristýna Vlasáková, Alexandra Tušilová. Fotografie: Tomáš Kubelka, archivy autorů článků. Adresa: Radniční zpravodaj, Magistrát města Pardubice, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice. Elektronická adresa: alexandra.tuslova@mmp.cz, tel. 466 859 407. Internet: www.pardubice.eu.

V Pardubicích 28. srpna 2023. Výtisk doručila Česká distribuční a.s. Redakce si vyhrazuje právo redigovat jednotlivé příspěvky, resp. vybírat z obdržených materiálů. Otiskované nebudou anonymní příspěvky, ani texty obsahující urážlivé, vulgární, rasistické nebo jinak hanlivé výrazy. Texty v Diskuzním fóru obsahují osobní názory a postoje jejich autorů. Uzávěrka RZ 10 /2023: 21. září 2023.

29/9 23

16:00

Otevíráme v pátek
29/9 v 16:00
a celý víkend
30/9 – 1/10

Roztáčíme kola Automatických mlýnů

Koncerty
a DJs

Vernisáže
s autory

Architektonické
prohlídky

Posezení na
piazzettě a drinky na
střechách

Performance
a projekce

Voňavé
food trucky
a bary

Bud'te u toho s námi!

SENIOR TAXI — DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ

PARDUBICKÉ SENIOR TAXI MÁ NOVÉ TELEFONNÍ ČÍSLO

603 200 500

Pardubice

Od srpna 2023 si službu Senior taxi statutárního města Pardubice objednáte na novém telefonním čísle 603 200 500. Vše ostatní, tedy cena 25 Kč za jednu jízdu, doprovod zdarma, 4 jízdy do měsíce včetně lokalit zůstává **nezměněno!** Více informací na pardubice.eu/senior-taxi.

Všichni uživatelé Senior taxi, kteří jsou v databázi klientů a mají vydanou kartu, byli vyrozuměni formou SMS zprávy. Pokud se setkáte s nabídkou jiné taxi služby s jinou cenou, než je 25 korun, nebo dokonce s klamavou reklamou (radnice zde činí patřičné kroky), nejedná se o službu Se-

nior taxi podporovanou městem. Upozorňujeme, že na původním telefonním čísle funguje komerční služba, která není provozovaná a dotovaná městem Pardubice a funguje za jiných přepravních i finančních podmínek.

Mgr. Jakub Rychtecký
náměstek primátora

CENA 25 Kč
ZA JÍZDU
ZŮSTÁVÁ

SFÉRA – symbol spojení lidí, vědomostí, technologií a oborů

SFÉRA je více než jen unikátní architektonické dílo. Je to symbol spojení lidí, vědomostí, technologií a oborů.

Vzdělávací centrum SFÉRA se nachází v Automatických mlýnech, nové kreativní čtvrti, jež se stává pulzujícím srdcem města Pardubic. Ve SFÉRE se učí pro ži-

vot i budoucnost, o které prozatím nevíme, jaká bude. Na první pohled se může zdát, že se tato organizace zrodila ze dne na den. Od jarních měsíců však žije čilým ruchem. Tým vedený ředitelem Davidem Koppitzem se postupně rozšiřuje nejen ve svém jádru, ale i v samotném lektorském složení, kde je již nyní přes 30 lektorů. Zdejší lektori jsou nejen učitelé, ale i průvodci, kteří inspirativně a mezioborově ukazují cestu k poznání v laboratorních fyzikách, přírodopisu, chemii nebo IT a robotice.

Postupně se také formují role garantů a spolupracovníků pro dílny kovu, dřeva, grafiky a textilu. Vzdělávací programy se připravují dle potřeb současné doby, technologického vývoje i školních vzdělávacích plánů. Partnerství se uzavírají s technologickými firmami, školami i dalšími organizacemi s pozitivním vztahem

ke vzdělávání, k rozvoji města i celého regionu. Dveře jsou otevřené všem. Jedním z partnerů SFÉRY je také JOB – spolek pro inovace, který koncept a působení lektorů pomáhá ladit s vizí, strategií a vzdělávacími cíli organizace.

Webové stránky, sociální sítě i vzdělávací programy se plní informacemi a novou energií. A pokud i vy hledáte smysluplný způsob, jak zapojit své zkušenosti a využít svůj elán, neváhejte se ozvat. Aktuálně se hledají lektori do dílen kovu/elektřiny, dřeva a široké oblasti IT.

Lektorská výzva: <https://pardubice.eu/sfera-vyhlazuje-lektorskou-vyzvu>

SFÉRA se společně s celým areálem Automatických mlýnů otevře veřejnosti 29. září. Již 2. října budou spuštěny první vzdělávací programy pro školy i širokou veřejnost všech věkových kategorií.

David Koppitz, ředitel Sféry

GAMPA v novém už od září

S GAMPOU – Galerií města Pardubic, jejími výstavami a dalšími uměleckými a vzdělávacími programy jste se od roku 2012 až do jara 2023 mohli setkávat v malebných prostorách pardubického Příhrádku. Během léta se GAMPA přestě-

hovala do areálu Automatických mlýnů, kde společně se svými sousedy – Nadací Automatické mlýny, Sférou, Gočárovou galerií a pobočkou TIC – začíná spoluutvářet atmosféru tohoto nového veřejného prostoru. Výstavní sál v Automatic-

kých mlýnech galerii přináší nové výzvy a možnosti, a proto hned svou zahajovací výstavou nazvanou Mlýnský ostrov GAMPA testuje jeho možnosti. Přijďte se nechat překvapit GAMPOU v novém hávu a expozicích, která téma paměti místa

i žité, vícevrstevnaté skutečnosti přetavuje do velkého pohyblivého ostrova. Tak od 29. září 2023 na viděnou v nové GAMPĚ! Více o výstavě a jejím doprovodném programu hledejte na www.gampa.cz.

Šárka Zahálková, ředitelka Gampy

Cyklovýlet s holandským programem v Automatických mlýnech

Podzimní cyklovýlet bude tentokrát nejen o sportu, ale i architektuře, která hraje v obou městech – Pardubicích i Doetinchemu – významnou roli. V Automatických mlýnech jsme pro zvědavé cyklisty připravili prohlídku areálu s výkladem k architektuře a historii nejen v češtině, ale i holandštině, zakončenou přednáškami na téma Nizozemska s názvem „Holandsko kolem nekolem“ v 15 hodin a „Na kole v Holandsku i jinde“ od 16 hodin.

Město Pardubice ve spolupráci s Europe Direct pro vás kromě vyjíždky v areálu Automatických mlýnů připravilo také zábavně-naučný program zakončený sýrovou degustací. Cena za nejlepší oranžový kostým bude opět holandská!

Zveme vás na vyjíždku na kolech v sobotu 23. září, startujeme z parkoviště u koupaliště Cihelna v 10:30 hodin, vyjíždku zakončíme v Automatických mlýnech kolem 14. hodiny. Přibližně půl

hodiny poté, ve 14:30 si areál mlýnů prohlédneme v CZ/EN/NL verzi.

Holandsko kolem nekolem

23. 9. 2023, 15:00–16:00

Automatické mlýny – Silo

Klára Manová – vystudovaná nizozemská asistentka, bývalá asistentka nizozemského velvyslance v Praze a projektová managerka Nizozemsko-české obchodní komory, nadšená průvodkyně po zemích Beneluxu. Podělí se s vámi o zajímavosti a zvláštnosti ze života v této krásné zemi. Cyklistika vládne Holandsku, a kdo nejedí na kole, jako by nebyl. Nizozemsko je země cyklistům zaslíbená, na kole se jezdí vždy a všude, na kole jezdí všichni, v různém počtu a s různým nákladem. Povidat si ale budete nejen o tom, jak Holandsko k cyklostezkám přišlo, ale i o jedinečné kultuře a svérázném povaze Nizozemců, projdete se lány tulipánů v rozkvetlých zahradách, navštívíte typické větrné mlý-

ny a na sýrovém trhu zhodnotíte nabídku místních specialit.

Na kole v Holandsku i jinde

23. 9. 2023, 16:00–17:00

Automatické mlýny – Silo

Tomáš Cach – dopravní urbanista, odborník na cyklistickou infrastrukturu, který dlouhodobě působí jako odborný poradce, konzultant a projektant, věnuje se přípravě klíčových dokumentů a je autorem českého technického předpisu pro navrhování infrastruktury pro jízdu na kole. Na kole procestoval řadu evropských měst, ve kterých získal řadu zážitků i zkušeností se zaváděním cyklo-dopravy.

Holandsko se pro Evropu stalo symbolem prostředí vstřícného k cyklo-dopravě, následování hodné příklady se však už řadu let objevují také v dalších nejen evropských zemích. Navazující besedy o možnostech zavádění cyklistické infrastruktury v České republice a Pardubicích se zúčastní i Martin Ptáček, vedoucí oddělení koncepce dopravy pardubického magistrátu.

tické infrastruktury v České republice a Pardubicích se zúčastní i Martin Ptáček, vedoucí oddělení koncepce dopravy pardubického magistrátu.

Holandský rok

Před třiceti lety Pardubice navázaly jedno z prvních mezinárodních partnerství s městem Doetinchemem!

Doetinchem, také známý jako Deutekom, je hlavní město oblasti Achterhoek, ležící u řeky Oude IJssel, na východě Holandska poblíž hranic s Německem. Díky rovinatému terénu a široké škále cyklostezek a kanálů je ideálním místem k rekreaci. Kromě úžasných historických budov, jako je středověký hrad Slangenburg, kostel Onze Lieve Vrouwekerk a zámek De Kelder, je Doetinchem skvělým místem k nakupování a má mnoho skvělých kaváren a restaurací. Přímou ve městě jsou k vidění i tři pro Holandsko typické větrné mlýny.

V Pardubicích přibudou další kameny zmizelých

V úterý 5. září 2023 budou v Pardubicích položeny další Stolpersteiny neboli kameny zmizelých, které upomínají na občany, kteří museli, nejčastěji z důvodů rasové perzekuce, v období nacistické okupace nedobrovolně opustit svůj domov. Jejich pronásledování v tomto neblahém období našich dějin skončilo ve většině případů smrtí v některém z koncentračních táborů. Kameny bývají instalovány do chodníku a mají podobu dlažební kostky s mosazným povrchem, do kterého jsou

vyraženy základní životopisné údaje každé osoby. V současné době je v celé Evropě instalováno již více než 100 tisíc Stolpersteinů. Od roku 2008 se kameny zmizelých objevují také v České republice a od roku 2020 je máme také v Pardubicích. Letos poprvé kameny položí sám autor projektu, německý umělec Gunter Demnig.

S pokládáním Stolpersteinů začneme ve 12 hodin před domem čp. 1868 v Pernerově ulici, kde bude umístěn kámen věnovaný Bertě Roštejnské. Poté se

přesuneme do Nerudovy ulice před čp. 894, kde bude slavnostní akt pokračovat zasazením šesti kamenů pro rodinu Freudovu. Posledním zastavením bude dům čp. 1598 v Teplého ulici, kde žili manželé Fürnbergovi se synem Kurtem.

Součástí komorně pojeté akce bude připomínka životních osudů těchto našich zmizelých spoluobčanů a modlitba přednesená kantorem Federace židovských obcí v ČR Danielem Vaňkem.

Petr Mücke, Státní okr. archiv

Město získalo dotaci na projekt kreativního učení

Pardubická radnice na konci května žádala o dotaci z Národního fondu obnovy, díky kterému by financovala projekt Regionální koordinace kreativního učení pro město, jehož cílem je rozvíjení kreativního vzdělávání prostřednictvím spolupráce umělců, kreativců, kulturních institucí a škol. Se svou žádostí byla radnice úspěšná a ministerstvo kultury jí poskytne dotaci ve výši 1 143 000 korun.

„Jsme nadšení, že získáváme dotaci v takové výši. Původně jsme žádali o 1 340 000 korun, avšak o dotaci měla zájem velká spousta subjektů. Ministerstvo kultury totiž přijalo celkem 289 žádostí, nicméně jen 14 projektů získalo dotaci vyšší než my. O to více jsme nad-

šení, že jsme uspěli v takové konkurenci, a těšíme se, až se projekt rozjede,“ komentovala náměstkyně primátora pro kulturu Jiřina Klčová.

Město tedy může navázat na červnové pilotní setkání se zástupci kulturních institucí a škol z Pardubic a okolí, na kterém projekt a jeho cíle představilo. Během srpna tak dojde k setkání edukátorů, kreativců, umělců a pedagogů a proběhnou koordinační schůzky. V září a říjnu proběhne školení všech zúčastněných skupin a dojde také na přípravu a plánování jednotlivých projektů ve třídách. Samotná realizace kreativního učení ve školách pak bude probíhat mezi listopadem a květnem. „Bavíme se o dvou

školách a celkem čtyřech třídách, přičemž zastoupeny budou oba stupně,“ přibližuje projekt vedoucí odboru školství, kultury a sportu Ivana Liedermanová s tím, že projektový den bude probíhat jednou za 14 dní v rozsahu 5 hodin. V květnu pak dojde na veřejnou prezentaci výstupů projektu. Mezi květnem a červnem 2024 proběhne evaluace projektu.

Další částí projektu je samotné sblížení kulturních institucí, které bude probíhat formou workshopů či vzájemných návštěv. Hlavním záměrem této části je vytvoření prostoru pro sdílení zkušeností z praxe a nabídnutí diskuse o problematice témat. Současně budou realizovány metodické semináře a inovativní

workshopy s předními českými odborníky a profesionály.

Mezi výstupy projektu pak bude patřit platforma Kreativního učení na webových stránkách města Pardubice, díky tomu vznikne databáze edukačních programů kulturních organizací a také jednotlivých kreativců v Pardubicích. Cílem je tedy vytvořit přehlednou nabídku a zlepšit spolupráci kulturních institucí a škol. Mezi další výstupy projektu budou spadat i samotné výstupy žáků ze škol, které mohou mít podobu výstavy, vystoupení či happeningu. Dalším výstupem bude metodika kreativního vzdělávání a v neposlední řadě také odborná konference kreativního učení v Pardubicích, která proběhne v červnu příštího roku.

Alej v ulici Jahnova by se do konce roku měla dočkat obnovy

Seschlou alej v ulici Jahnova brzy nahradí nové stromy. Město totiž vybralo firmu, která se postará nejen o obnovu aleje lemuující ulici Jahnova a část náměstí Republiky, ale i o úpravu chodníku a cyklostezky. Práce by měly vyjít na zhruba 10,5 milionu korun, přičemž většinu nákladů město plánuje pokrýt prostřednictvím Norských fondů.

„Chodník pro pěší, který je tvořen žulovou dlažbou, bude rozebrán a upraven,

stejně tak bude upraven povrch asfaltové cyklotrasy, která vede podél chodníku. Souběžně s těmito pracemi dojde také na úpravu inženýrských sítí a veřejného osvětlení. Jsem rád, že po předchozím výběru firmy, která nakonec od zakázky odstoupila, jsme se nyní výběrem firmy nové posunuli k realizaci a alej bude konečně obnovena,“ podotýká primátor Pardubic Jan Nadrchal s tím, že práce spojené s výsadbou a stavebními úpra-

vami by měly stát necelých 10,5 milionu korun včetně daně. Město je navíc připraveno využít k pokrytí nákladů dotaci z Norských fondů, která by mohla dosáhnout výše přibližně 7,8 milionu korun.

Na dokončenou úpravu povrchů naváže výsadba nových stromů, které nahradí uschlé kusy. „V místech, kde budou stromy zasazeny, bude vytvořen systém prokořenitelných buněk, který rostlinám umožní vytvořit objem pro budoucí růst

kořenového systému nově vysázených stromů. Do takto připravené půdy pak bude umístěno celkem 26 dřevin z druhu akát s tím, že plochy kolem stromů budou osazeny litinovou paprskovou mříží. Tam rostliny ochránit nejen před nepořádkem, ale zároveň zajistit i ochranu kořenového systému,“ informuje náměstkyně primátora zodpovědná za životní prostředí a dodává, že alej by město chtělo mít obnovenou do konce tohoto roku.

Rekonstrukce světelné křižovatky ulic Na Drážce a Dašická

Od 13. září do 6. listopadu dojde k uzavírací a nařízené objízdné trase z důvodu rekonstrukce světelné křižovatky ulic Na Drážce a Dašická. Důvodem je zvýšení bezpečnosti provozu na této křižovatce – dojde k částečné úpravě ostrůvků, po-

vrchu komunikací a úpravě vodorovného dopravního značení, což přinese občanům plynulejší dopravu. Komunikace I/36 (z rychlodráhy na Dubinu) bude po celou dobu výstavby průjezdná, v první fázi obousměrně, posléze kyvadlově. Po celou

dobu uzavírky bude uzavřena komunikace Dašická v obou směrech (od křižovatky ve směru do města, i ve směru do Černé za Bory a naopak).

Objízdná trasa povede ulicemi Štrossova, Sakařova, Bubeníkova,

Husova, Hůrka. Z druhé strany je objížďka navržena ulicí Staročernská a dále přes obec Staročernsko do obce Sezemice. Provoz MHD a linkové dopravy bude ve všech směrech zachován.

Počet jmen v chodníku slávy se letos krásně zakulatil

Pardubický chodník slávy před arena se neustále rozrůstá a letos dokonce slaví jubileum. Další dvě dlaždice na počest významných sportovních osobností města byly odkryty počátkem srpna a navýšily tak počet dlaždic na krásných 40. Na seznam zvěčněných jmen tentokrát přibyli Arnošt Košťál a Jiří Šejba, kteří byli již v lednu letošního roku uvedeni do Síně slávy pardubického sportu.

„Stále máme koho připomínat, koho uvádět do síně slávy a následně v době konání Sportovního parku Pardubice jeho jméno odkrývat v Chodníku slávy,

což je skvělé. Oprávněně o našem městě můžeme říkat Pardubice město sportu. Letošní rok považuji však za unikátní, neboť síň slávy rozšířila historická osobnost s výrazným společenským přesahem nejenom pardubického, ale i celostátního významu. Arnošt Košťál má veřejnost v paměti jako úspěšného hoteliéra, který provozoval Grand a později Veselku, nebo jako významného člena pardubického protinacistického odboje, jenž se zapojil do sítě organizované velitelem skupiny Silver A a v roce 1942 za to zaplatil cenu nejvyšší na popravišti, kde se dnes nachází

Památník Zámeček. Málokdo však ví, že byl velkým donátorem tehdejšího SK Pardubice, v roce 1941 byl navíc zvolen jeho prvním místopředsedou a ustanoven předsedou fotbalového odboru. Jednalo se o velmi úspěšné období pardubického fotbalu, které se odehrávalo právě na tehdejších všesportovním stadionu, kam jsme po mnoha letech vrátili fotbal a stadion pojmenovali právě po Arnoštu Košťálovi. Hezky to do sebe vše zapadlo,“ osvětlil první nové jméno na chodníku slávy pardubického sportu náměstek zodpovědný za oblast sportu Jakub Rychtecký s tím, že si velmi váží osobní účasti dcery Arnošta Košťála Anny Bekárkové. Po Košťálovi jsou v Pardubicích pojmenovány také ulice a základní škola na Dubině. „Jsem moc ráda, že byl můj tatínek v poslední době určitým způsobem konečně oceněn. Doba heydrichiády a Silver A byla za socialismu něčím, na co se snažilo zapomenout. Jsem na svého otce moc hrdá, pro mě to byl člověk s nesmírným talentem. Ač na něj nemám osobní vzpomínky, z toho, co znám z vyprávění od maminky a sourozenců, na něho vzpomínám jako na milovanou osobu. Tohoto ocenění, zvěčnění jména v chodníku slávy, si moc vážím, stejně jako pojmenování fotbalového stadionu,“ pronesla dcera Arnošta Košťála Anna Bekárková.

Druhým vlastníkem kostky v chodníku slávy se stal bývalý vynikající hokejista, který se nesmazatelně zapsal do historie pardubického, ale i českého a československého hokeje, který zkusil i zámořskou NHL a který v nejvyšší domácí soutěži odehrál 13 sezon. V téměř 500 utkáních dohromady nastřílel více než 220 branek a vybojoval čtyři mistrovské tituly, dva z nich právě s Pardubicemi. „Jiří Šejba je členem síně slávy českého hokeje, neboť měl obrovský podíl i na zlaté medaili v roce 1985 na mistrovství světa. Všichni máme ještě v živé paměti jeho výkon ve finálovém utkání proti Kanadě. V tomto zápase dal hattrick, z toho jeden v oslabení po sóle z vlastního obranného pásma. Pro mě je to jeden z nejsilnějších momentů naší hokejové historie,“ představil přítomným hokejovou legendu náměstek Rychtecký, který s jejich rodinnými příslušníky a dalšími hosty odhalil další dvě jména v chodníku slávy pardubického sportu. „Těší mě, že se nám tehdy podařilo navázat na úspěchy těch, kteří již v chodníku slávy zvěčnění jsou. Vytvořili jsme partu lidí, která proslavila město po celém světě,“ dodal bývalý hokejista Jiří Šejba.

Medailonky jednotlivých sportovních osobností jsou k dispozici na webu města, další osobnosti budou tradičně vyhlášeny na začátku příštího roku.

Město v rámci letních oprav investovalo do škol téměř 100 milionů

Město se během léta tradičně zaměřilo na opravy svých školských zařízení, mezi které rozdělilo přibližně 100 milionů korun. Někde budou opraveny střechy, jinde elektroinstalace, největší investice putovaly do rekonstrukce sportoviště u ZŠ npor. Eliáše či oprav v ZŠ Závodu míru.

„Největší objem investic a potřebných oprav směřujeme právě do prázdnin. V rámci těch letošních jsme poslali do městem zřizovaných mateřských a základních škol téměř 100 milionů. Největší investice jdou v souhrnu do základní školy Erno Košťála na Dubině. Mám radost, že od konce července zde pracoval vítězný dodavatel na prvním pilotním projektu vegetační střechy v hodnotě skoro 17 milionů korun, z čehož 7 milionů korun pokryje dotace

ze Státního fondu životního prostředí ČR. Na této škole byla v srpnu zahájena také kompletní oprava elektroinstalací a dokončena oprava střešního pláště místní tělocvičny,“ řekl primátor Pardubic Jan Nadrchal zodpovědný za veřejné zakázky a projektový management, který stál u zrodu pilotního projektu na vegetační střechu ZŠ Erno Košťála.

Radnice v létě zahájila i další dlouhodobě plánované investice do školského majetku v souladu se Strategií školství Pardubic 2030 spočívající v postupné a systematické obnově stravovacích provozů a sportovišť. „Kompletní rekonstrukcí za přibližně 20,5 milionu korun prochází hospodářský pavilon mateřské školy Závodu míru včetně navýšení kapacity gastroprovozu, nového vybavení a technologií, neboť zde

v budoucnu po přestěhování Tyflocentra do Polabin počítáme s navýšením kapacity mateřinky. Zahájena již byla i kompletní rekonstrukce sportovního areálu ZŠ npor. Eliáše za přibližně 17 milionů korun. Žáci i veřejnost se mohou těšit na nový atletický ovál s pěti drahami a dalšími atletickými sektory včetně rovinky na 100 metrů s šesti drahami a doskočištěm či vrhačskými sektory. Uvnitř oválu je umístěno víceúčelové hřiště se zázemím pro míčové sporty, jako je například tenis nebo malá kopaná. Součástí tohoto hřiště budou také basketbalové koše ve dvou velikostech, přičemž zmenšené koše budou sloužit žákům z nižších tříd,“ objasňuje první náměstek pro školství, ekonomiku a rozpočet Jakub Rychtecký s tím, že součástí rekonstrukce

sportovní areálu školy, který se otevře mimo výuku veřejnosti, jsou i kurty. Stavební úpravy zahrnují i provozní osvětlení areálu a řešení závlahového systému.

Kromě zmíněných prací se stavbaři během léta pustili do dalších oprav. „Rekonstruuji se střechy na mateřské škole Brožikova, nové budou i střešní pláště v MŠ Hostovice a MŠ J. Ressla. Mezi dalšími významnými prázdninovými investicemi nechybí potřebné rekonstrukce sociálního zařízení v mateřské škole Mladých, ale i ve všech patrech waldorfské základní školy v ulici Gorkého a také na základní škole Družstevní,“ uzavírá seznam klíčových investic za desítky milionů korun náměstek primátora zodpovědný za oblast majetku a investic Jan Hrabal.

Letošní ročník startovacího bydlení míří do finále

Polovina roku je za námi a s tím se blíží termín rozlosování druhého kola startovacího bydlení. V nabídce tentokrát bude 13 malometrážních bytů, které jsou určeny mladým, ekonomicky aktivním lidem. Výběr žádostí připadá na 2. a 3. října s tím, že samotné losování se uskuteční o dva dny později, tedy ve čtvrtek 5. října.

„O 12 bytů jsme losovali v průběhu června, nyní nás čeká kvůli velkému zájmu rozhodování formou losování o dalších 13 bytových jednotkách. Tentokrát máme v nabídce byty v ulicích Ohrázenická, Mladých, Bělehradská, Gagarinova, Nerudova, Staňkova a Lexova. Dispozičně se ve většině případů jedná o byty o velikosti 1+kk, které jsou pro mladé lidi

z hlediska nákladů tím nejlepším řešením, jak si v co nejkratší době našetřit alespoň část peněz na vlastní bydlení, ideálně v Pardubicích. Cenově výhodné nájemné je podmíněno převodem trvalého pobytu do Pardubic, pokud ho již nemají, pro město to znamená příjmy z rozpočtového určení daní navíc. Ukazuje se, že tato naše snaha nalákat mladé lidi do Pardubic se osvědčuje,“ podotýká náměstek pro sociální politiku, ekonomiku a rozpočet Jakub Rychtecký s tím, že na základě předchozích ročníků vnímá skutečnost, že řada mladých lidí pracuje v Pardubicích, ale kvůli rostoucím cenám by si nemohli dovolit první samostatné bydlení ve městě, a tak do města dojíždí odjinud.

Průběh druhého kola letošního ročníku startovacího bydlení bude zcela totožný, jako tomu bylo při červnovém losování. „I tentokrát dojde při losování nových nájemníků ještě tentýž den na slosování pořadí 20 náhradníků na předem neurčený neobsazený byt. Slosování tak opět budou všichni, kteří neměli štěstí při samotném rozlosování bytů, nutností však je, aby ve své žádosti udělili souhlas se zařazením do slosování náhradníků. Tuto novinku jsme si mohli ozkoušet již při červnovém losování, jelikož o jeden byt nikdo zájem neprojevil, tudíž byl postupně nabízen vylosovaným zájemcům-náhradníkům, a nakonec svého nájemce našel také,“

dodává náměstek Jan Hrabal, který má v gesci majetek a investice města.

Při podání žádosti nebudou žadatelé o startovací byt dokládat potřebná potvrzení (potvrzení o bezdlužnosti vůči městu Pardubice, doložení příjmu, výpis z katastru nemovitostí, potvrzení o bezdlužnosti u zdravotní pojišťovny). Tyto požadované dokumenty doloží až v případě, že budou vylosováni, což znamená, že pro zažádání o startovací byt bude stačit pouze vyplněná žádost a souhlas se zpracováním osobních údajů. Veškeré informace o příjmu a formě podání žádostí, všech potřebných termínech i nabízených bytech přitom zájemci najdou již nyní na webových stránkách města.

Elektrokoloběžky na území města čekají přísnější pravidla

Zástupci města a jednotlivých městských obvodů mají za sebou jednání se společnostmi, které na území města provozují sdílené elektrokoloběžky. Radnice nyní chce, i díky stanovisku ministerstva vnitra, zpřísnit podmínky fungování této služby na území Pardubic, zamezit odkládání koloběžek na nejrůznějších místech a zároveň omezit rychlost.

Na společném jednání zazněla shoda na budoucím fungování sdílených koloběžek nejen mezi zástupci města a jednotlivých obvodů, ale i se samotnými zástupci firem, které zde tuto službu provozují. „Současný stav provozování sdílených elektrokoloběžek byl už neutěšitelný, je potřeba dát provozu a odstavování těchto zařízení určitý řád. Dohodli jsme se proto na tom, že virtuální stání, která nejsou na území označena také vizuálně, provozovatelé z aplikace odstraní. Pro nás je stěžejní, aby fungování této služby mělo jasná pravidla, která budou jednotná pro obě společnosti i všechny obvody. Jsem rád, že provozovatelé tuto naši

prosbu vyslyšeli a do konce léta upraví aplikaci tak, aby bylo možné koloběžky odstavovat pouze na vizuálně vyznačených místech,“ informuje náměstek primátora zodpovědný za oblast dopravy Jan Hrabal s tím, že provozovatelé navíc přislíbili, že odhozené a špatně odstavené koloběžky budou v průměru do 2 hodin z místa odklizeny a do konce léta ve spolupráci se Službami města Pardubic vyznačí zbývající stanoviště a ta virtuální odstraní.

Palčivým problémem je kromě nesprávného odstavování koloběžek také rychlost, jakou se uživatelé po ulicích a nezdídkách také po chodnících, kde vůbec nesmí jezdit, prohánějí. „Dalším z cílů tohoto jednání bylo plošně omezit rychlost elektrokoloběžek na území města z dosavadních 25 kilometrů na 20 kilometrů za hodinu, samozřejmě vyjma třídy Míru, Karlovin, náměstí Čs. legií a dalších, kde platí snížená rychlost 15 kilometrů za hodinu. Lokality, kde se tyto koloběžky vyskytovat nesmí, tedy historické centrum a hřbitovy, zůstávají stejné. Zástupci spo-

lečností Bolt a Lime s tímto naším požadavkem souhlasili, za což jsme s ohledem na bezpečnost moc rádi, jelikož o nebezpečné situaci tu opravdu není nouze,“ pokračuje náměstek Hrabal. „Se starosty jednotlivých městských obvodů jsme se domluvili, že budou monitorovat, jak se dohoda s oběma společnostmi promítne do reálného provozu. Současný počet a umístění schválených stanovišť může být po vzájemné dohodě upraven i dle dat o využívání této služby, která společnosti městu poskytnou,“ dodává Jan Hrabal.

Upravená pravidla vítá také primátor města Jan Nadrchal. „Jsem rád, že toto městem iniciované jednání bylo opravdu konstruktivní a vedlo víceméně k jedné velké shodě. I já uvítám, když budou mít naši obyvatelé možnost dále využívat tento dopravní prostředek, ale je potřeba brát ohled jak na bezpečnost lidí, tak i veřejný pořádek. Provozovatelé byli srozuměni s přísnějším postupem s tím, že na správně odstavené koloběžky budou dohlížet také strážníci Městské policie

Pardubice. Věřím, že nastavené podmínky povedou k celkovému zlepšení situace a spokojenosti na všech stranách,“ dodává primátor, který se jednání s provozovateli sdílených elektrokoloběžek taktéž zúčastnil.

V případě, že strážníci Městské policie Pardubice narazí na špatně odloženou koloběžku, předají ji danému úřadu. „Koloběžky vyskládané na neoprávněných stanovištích budou předávány ke správnickému řízení na příslušný úřad městského obvodu, který následně ve správním řízení může rozhodnout o jejím propadnutí. K danému postupu městskou policií opravňuje platná legislativa,“ podotýká vedoucí útvaru přímého výkonu MP Pardubice Vladimír Erbs.

Pokud sami občané narazí na odhozenou či daleko od stanoviště zaparkovanou koloběžku, mohou ji sami společnosti nahlásit, a to prostřednictvím aplikace, na webových stránkách společností Bolt a Lime či skrz telefonní číslo, které je uvedeno přímo na koloběžkách.

Nové trolejbusy od srpna se jmény nejjasnějších hvězd

Již tradičně, od roku 2008, pojmenovává Dopravní podnik města Pardubic nové vozy jmény vítězných koní Velké pardubické. Na vnější straně karoserie, pod bočním oknem řidiče, se cestující i náhodní chodci mohou dozvědět nejen jméno vítězného koně, ale i rok, ve kterém vítězství dosáhl. Za téměř 150letou historií této významné

sportovní události to bylo 92 vítězství. Někteří koně zvítězili opakovaně, a proto se jmény těchto vítězů pyšní 80 vozů.

Když v červnu letošního roku dorazil do pardubického dopravního podniku desátý, a tedy poslední z řady nových bateriových trolejbusů Škoda 32 Tr, pořízených díky spolufinancování Evropskou unií, byla

všechna jména vítězných koní již vyčerpána. Po důkladném zvážení různých nápadů a tipů, zvítězil návrh pojmenovat nová vozidla názvy nejjasnějších hvězd viditelných ze Země i s názvem souhvězdí, do kterého patří. Při výběru byla brána v úvahu i více než stoletá tradice astronomie a pozorování noční oblohy pro širokou veřejnost

v Pardubicích, která se díky nadšeným následovníkům barona Artura Krause rozvíjí dodnes. Od září se proto můžete setkat na nových trolejbusech s hvězdou Sirius ze souhvězdí Velkého psa a třeba se i dozvědět, že existuje souhvězdí Lodního kýlu, ve kterém je nejjasnější hvězda Canopus.

Jitka Malinská, mluvčí DPMP a.s.

Pardubický herecký soubor vstoupil do své již 114. divadelní sezóny

Východočeské divadlo zahájilo novou divadelní sezónu 28. srpna, kdy se režisér Marek David poprvé sešel s hereckým týmem chystané inscenace Orlando, která bude první novinkou 114. divadelní sezóny VČD. Premiéra se uskuteční 7. října na Malé scéně ve dvoře. Text tragikomické grotesky, zkoumající odvěkou lidskou touhu po silných prožitcích, vznikl na základě stejnojmenného románu Virginie Woolfové. Fiktivní životopis mladého šlechtice pro pardubické jeviště adaptoval sám režisér, který první čtenou zkoušku uspořádal netradičně v prostorách pardubického zámku.

Následující den začali herci zkoušet i muzikál Do nebes!, který hravou formou líčí šťastnou část života českého průkopníka aviatiky, pardubického rodáka Jana Kašpara. Libreto napsal proslulý muzikálový režisér, choreograf a dramatik Radek Balaš, jenž je rovněž režisérem inscenace. Hudbu složil jeho dlouholetý spolupůvce Ondřej Brousek, herec a skladatel, člen kapely Monkey Business. Nový autorský muzikál bude mít premiéru 28. října v Městském divadle.

Během sezóny soubor nastuduje dalších pět titulů. Poslední inscenací letošního roku bude Blázinec boží. Hru na motivy románu Heinricha Manna Mládí krále

Jindřicha IV. napsal Petr Abraham, což je pseudonym kmenového režiséra VČD Petra Novotného, jenž svůj vlastní text bude také sám inscenovat. V napínavém příběhu francouzského panovníka, který je historiky označován za jednoho z prvních humanistů, zazní hudba skladatele Ondřeje Soukupa, texty písní budou z pera Gabriely Osvaldové.

Netradiční komedie Kdo je tady ředitel? bude první inscenací roku 2024. Příběh ředitele mezinárodní IT firmy, který se vydává za řadového zaměstnance, aby se vyhnul personálním konfliktům, je znám ze stejnojmenného filmu Larse von Triera. „K inscenování si text vybrala režisérka Aminata Keita, která se v Pardubicích představila scénickým čtením Někdo přijde,“ dodává dramaturgyně Anna Zindulková Hlaváčková.

Pořád jsem to já je dramaturgyně bestselleru americké neuroložky a spisovatelky Lisy Genova. Hlavní postavou je světově uznávaná psycholožka, které je na vrcholu úspěšné kariéry diagnostikována časná Alzheimerova choroba. Její boj s nemocí líčí autorka citlivě, ale bez patosu a s inspiruj-

cí lehkostí. Na velké jeviště VČD ho přivede Kateřina Dušková, režisérka úspěšných inscenací Mikve či Žitkovské bohyně.

Hra Ödöna von Horvátha Don Juan se vrací z války je kabaretem scén ze světa, který vstává z popela. „Z války se vrací raněný muž, dychtivý touhou najít dávnou lásku, kterou zradil. Kdysi mnoho miloval, klamal, ubližoval a opouštěl, teď se ale chce napravit, změnit se. Jenže se změnil svět a už nikdy nebude jako dřív. Jako před válkou, jako před zradou...“ naznačuje děj dramaturgyně Jana Pithartová. Inscenací tohoto mimořádného díla se v Pardubicích představí významný režisér, dramatik a básník Martin Františák, umělecký šéf Švandova divadla v Praze.

S divadelní sezónou 2023/24 se VČD rozloučí na Kunětické hoře oblíbenou pohádkovou komedií S čerty nejsou žerty v režii Petra Novotného, jejíž filmové zpracování z roku 1984 dodnes neztrácí nic ze své popularity.

Bližší informace na www.vcd.cz, kde jsou uveřejněny i podrobnosti o cenové zvyhodněném předplatném.

Radek Smetana, PR manažer VČD

Září na zámku bude nabitě akcemi

Zubříkův klub pro malé dobrodruhy

Lákají tě tajemství pardubického zámku, chceš rozluštit erbovní znak Pernštejnů nebo se naučit starým řemeslům? Pokud je ti mezi 5 a 12 lety, přidej se k muzejnímu Zubříkovu klubu! Setkání probíhají každé druhé úterý v měsíci od 16:00 do 17:30 hodin, začínají 12. září a končí v lednu. Kromě dobrodružných příběhů o zubrech a legendách se dozvíš tajemství polozapomenutých řemesel, krásy skla a pokladů ukrytých na zámku. Přihlas se na celý půlrok nebo jen na jednotlivá setkání. Kontakt: kabesova@vcm.cz, telefon 737 151 543.

Food festival na pardubickém zámku: kulinařská cesta od Pernštejnů po exotické kouty světa!

Na pardubickém zámku můžete v sobotu 23. září od 10 do 18 hodin prozkoumat staročeské kulinařské dědictví i bohatství indonéské, polynéské či japonské kuchyně. Třetí ročník food festivalu Pernštejnské hodování pořádá Východočeské muzeum. Celý zážitek doplní výběr prvotřídní kávy z malých pražírén, osvěžujících domácích limonád, místních

vín a lahodných piv z místních pivovarů. K ochutnání a ke koupi bude i pivní speciál Sluneční bárka, který vznikl podle nejstaršího piva ve střední Evropě. Malebné prostředí renesančního zámku spojí historii s moderními gastronomickými trendy a pro rodiny s dětmi je připravena speciální dílna. Však to byli Pernštejnové, kdo do Čech i do Vídně přinesli chuť Středomoří a propagovali recepty italské a španělské kuchyně! Přijďte a objevte chuťové poklady minulosti a současnosti!

Padouch nebo hrdina? Osobnosti českých dějin ožijí v přednáškách

Padouch, hrdina, nebo snad obojí? V novém cyklu přednášek Východočeského muzea nabídnou přední historici netradiční pohled na kontroverzní činy významných postav českých dějin. Petr Vorel odhalí dosud neznámé osudy dvou defenestrovaných šlechticů Viléma Slavaty a Jaroslava Bořity z Martinic a zamyslí se nad tím, proč zrovna oni byli v roce 1618 vyhozeni z oken Pražského hradu. Petr Čornej přiblíží husitského hejtmana, jehož nezasloužená pověst zrádce provázela staletí. Michal Grohman

představí nejednoznačný osud Františka Kriegela, který jediný odmítl podepsat Moskevský protokol v roce 1968. Příběh Gustáva Husáka, dodnes odlišně vnímaného veřejností v Čechách a na Slovensku, bude vyprávět autor jeho oceňované biografie Michal Macháček. Dojde také na Závěš z Falkenštejna, knížete Metternicha a příslušníky rodu Schwarzenbergů. Přednášky se konají vždy v úterý od 17 hodin, začínají 26. září a trvají až do 7. listopadu.

Muzejní akademie o krytu, nejstarším pivu či mincovních pokladech

Zajímáte se o svět kolem sebe a chcete se dozvědět víc o historii, umění přírodovědě, architektuře nebo o práci muzejníků? Považujete se za aktivního seniora nebo seniorku? Právě pro vás připravilo Východočeské muzeum další cyklus Muzejní akademie. Půlroční kurz přednášek, komentovaných prohlídek a procházek se koná v přednáškovém sále na Zámku Pardubice a v jeho okolí, většinou jednou za 14 dní – vždy ve středu od 9 hodin.

V září se Muzejní akademie vydá na prohlídku zámekového krytu civilní

obraný z roku 1953, v zámecké kavárně představí aplikovaný výzkum, který vedl k uvaření Sluneční bárky – piva podle 3000 let staré receptury a vypráví se také za mincovními poklady pardubického muzea.

Začínáme ve středu 13. září 2023, na akademii se lze přihlásit přímo v přednáškovém sále Zámku Pardubice od 8:30 hodin nebo předem na e-mail bekera@vcm.cz, případně na telefon 607 034 110. Předplatné na celý program stojí 500 korun (za 22 akcí od září do června), je možné absolvovat i pouze jednotlivé přednášky a prohlídky.

Proměny Duo Vespral rozezná zámeckou kapli

Do zámecké kaple zavítá 7. září Duo Vespral – smyčcové duo manželů Zdeňky a Petra Vránových. V tomto hudebním večeru zazní od 18 hodin kromě autorových skladeb a aranží Petra Vrány (G. Gershwin, E. Morricone, P. Hapka apod.) též klasická díla skladatelů J. M. Leclaira, W. A. Mozarta, J. Halvorsena, J. Suka či B. Bartoka.

Kateřina Procházková, mluvčí VČM

SKOČTE SI DO *Pardubic*

Dny evropského dědictví

Živé dědictví se skrývá v příbězích lidí a míst v průběhu časů. Skrze ně k nám promlouvá a sdílí s námi kousek naší historie a kultury, pořád dál a dál, z generace na generaci...

PARDUBICE | SOBOTA 9/9 2023 | NEDĚLE 10/9 2023
CELOEVROPSKÉ TÉMA: ŽIVOT V PAMÁTKÁCH

SOBOTA 9/9 2023

Střední průmyslová škola potravinářství a služeb Pardubice | Institut Paměti národa Pardubice – Machoňova pasáž | Zelená brána | Krajská knihovna | Gočárova galerie – Dům U Jonáše | Kostel sv. Bartoloměje | Zvonice u kostela sv. Bartoloměje | Kostel Zvěstování Panny Marie | Mázhaus | Natura Park – Ekocentrum PALETA | Památník Zámeček Pardubice | Zámeček v Pardubičkách – Larischova vila

NEDĚLE 10/9 2023

Východočeské divadlo Pardubice | Radnice | Zelená brána | Mázhaus | Gočárova galerie v Automatických mlýnech | Knihovni centrum U Vokolků na Příhrádce | Východočeské muzeum v Pardubicích – Zámek Pardubice | Institut Paměti národa Pardubice | Natura Park – Ekocentrum PALETA | Památník Zámeček Pardubice | Židovský hřbitov

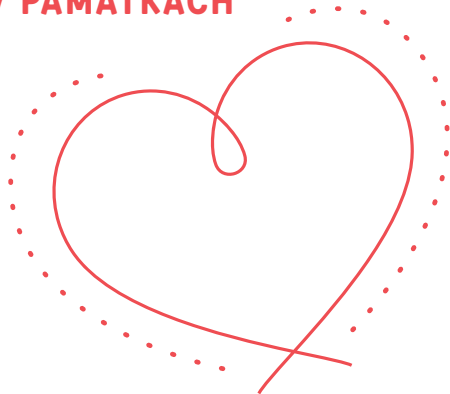
Více na: www.ehd.cz | www.pardubice.eu | www.ipardubice.cz

EUROPEAN HERITAGE DAYS (ZKR. EHD)

Vždy v září se pro širokou veřejnost zpřístupňují zajímavé a výjimečné památky, budovy, objekty i prostory, včetně těch, které jsou jinak zčásti nebo celkově nepřístupné. Akce se koná od roku 1991 pod záštitou Rady Evropy a k její myšlence zvýšit povědomí o našem kulturním dědictví se dnes hlásí 50 zemí Evropské kulturní konvence. Město Pardubice se k této významné celoevropské akci připojuje od roku 2002. Na místech zpřístupněných v rámci **Dnů evropského dědictví** je pro návštěvníky připraven speciální program – komentované prohlídky, besedy, výstavy apod.

LETOŠNÍ ROČNÍK JE CELOEVROPSKY ZAMĚŘEN NA TÉMA **ŽIVOT V PAMÁTKÁCH**

DOPROVODNÉ AKCE CELOMĚSTSKÉHO CHARAKTERU:

KOMENTOVANÁ PROCHÁZKA PO KAMENECH ZMIZELÝCH

Sobota – 10.30 – Komentovaná procházka městem po místech, kde jsou umístěné Stolpersteiny (kameny zmizelých) s připomenutím životních osudů těchto sousedů. Připravil Institut Paměti národa ve spolupráci se Státním okresním archivem Pardubice, provází pracovník archivu. Zahájení v 10.30 hodin v Machoňově pasáži před Institutem Paměti národa. Trasa: Pernštýnské náměstí čp. 79 a 77, ul. Karla IV. – budova SPŠE, Polská ul. čp. 529, Pernštýnské náměstí čp. 48 a 4. Časová náročnost 60 až 90 minut.

EXKURZE PO MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACI (ZDARMA)

Neděle – 14.00 hod – Procházka historickým centrem města s odborným výkladem PhDr. Františka Šebka. Sraz zájemců před radnicí na Pernšt. náměstí.

„PARDUBICE V 1. REPUBLICE“

Neděle – 12.00–15.00 – Improvizované scénky, dobové oděny lidí u Zelené brány a v centru města. Pořádá Klub vojenské historie Pardubice.

STEZKA SILVER A – Poslední cesta Alfréda Bartoše

Neděle – 10.00 – Stezka představuje místa spojená s činností Silver A v Pardubicích a osudy členů této odbojové skupiny z období 2. světové války. Na vybraných místech váš prožitek z prohlídky zdokonalí průvodce tematickým promítáním. Provázet bude Šárka Kuchtová. Sraz v 10.00 na Pernštýnském náměstí před budovou radnice. Více informací na: pardubice.eu/silvera.

JÍZDY HISTORICKÉHO TROLEJBUSU ŠKODA 9TR

Mimořádné jízdy historických trolejbusů Škoda 9TR na trase Hlavní nádraží – Pardubičky, **zastávky v dosahu zpřístupněných památek v rámci DED.** 30 Kč | celodenní speciální jízdenka přímo ve vozech (lze zakoupit po oba dva dny v průběhu DED).

Tištěné skládačky s kompletním programem jsou k dispozici v Turistickém informačním centru nebo při jednotlivých památkách.

Vstupem na akci souhlasí návštěvníci s pořizováním fotografií a zvukových a zvukově obrazových záznamů své osoby. Tyto fotografie, zvukové a zvukově obrazové záznamy mohou být pořadatelem použity pro reklamní, propagační a podobné účely, a to bezplatně.

Sledujte nás na:

Facebook / Události / Dny evropského dědictví 2023 Pardubice

divadelní představení

festivally, slavnosti

film, promítání

koncerty

tanec, plesy

výstavy, přednášky

akce pro děti

sport, aktivní vyžití

ostatní

4.9. 9:00 Hurá, škola!, Lonkofka, akce pro děti

6.9. 17:30 Tanec Flamenco pro ženy, Skautské centrum Vinice, tanec

6.9. 18:00 Duo Vespral, Zámek Pardubice – Východočeské muzeum – Zámecká kaple Tří králů, koncert

6.9. 18:00 Talentissimo – Zlatá Pecka 2023, Automatické mlýny – Gočárova galerie v Automatických mlýnech, koncert

7.9. 18:00 Dynamo Pardubice – Stavanger Oilers (Liga mistrů), enteria arena – Velká hala, hokej

7.9. 18:00 Otevřená hodina improvizace – Pardubice, Ekocentrum Paleta, divadlo

7.9. 19:00 Brutální vedro, Divadlo 29 – Sál divadla, filmový klub

7.9. 19:00 Vodáci a Zuzka Grohová, Doli Klub, koncert

7.9. 20:00 Ladies night Barbie, Everything, koncert

7.9. 20:00 Roman Dragoun, The Factory, koncert

8.9. 17:00 Promenádní koncert – Podkrkonošská dechovka, Dům kultury Dukla – prostranství před DK, koncert

8.9. 17:00 Příběh restaurování, Gočárova galerie – Dům U Jonáše, přednáška

8.9. 19:00 Martias & M.G.M., The Factory, koncert

8.9. 20:00 Space Bandits, Divadlo 29 – Klub 29 – malá scéna Divadla 29, koncert

9.9.–10.9. Retroměstečko (nejen) ČSLA, setkání Hasičů a bezpečnostních složek, Kasárna T. G. Masaryka, akce pro rodiny

9.9. 9:00–10.9. 18:00 Koně v akci, Dostihové závodiště Pardubice, akce pro rodiny

9.9. 10:15 FK Pardubice B – FK Chlumec nad Cidlinou, areál Pod Vinicí, fotbal

9.9. 14:00 Život u Jonáše, Gočárova galerie – Dům U Jonáše, výtvarný workshop

9.9. 15:00 Báje a pověsti, Zelená brána – sraz před Zelenou bránou, Zač je v Pardubicích perník? komentovaná prohlídka

9.9. 16:30 Dynamo Pardubice – ERC Ingolstadt (Liga mistrů), enteria arena – Velká hala, hokej

9.9. 22:00 Retro party, Everything, koncert

10.9. 10:00–17:00 Okresní dožínky v rámci výstav Koně v akci, Dostihové závodiště Pardubice, akce pro rodiny

10.9. 13:00–17:00 Rozloučení s prázdninami, Knihovní centrum u Vokolků na Příhrádce – louka Knihovního centra U Vokolků, akce pro děti

10.9. 16:00 Živaňanka, Pernštejnka, koncert

10.9. 18:00 Pingls aneb Hot Café Revue, Knihovní centrum u Vokolků na Příhrádce, divadlo

10.9. 19:00 Závěrečný galakonzert – Zlatá Pecka 2023, Dům hudby, koncert

11.9. 18:30 Aftersun, CineStar, filmový klub

12.9. 16:00 Zubříkův klub, Zámek Pardubice – Východočeské muzeum, akce pro děti

12.9. 19:00 Punčochovo smyčcové kvarteto, Everything, koncert

13.9. 17:00 Pavel Příkaský: Mucilago, Gočárova galerie – Dům U Jonáše, komentovaná prohlídka výstavy

13.9. 17:00 Promenádní koncert – KV Band, Bubeníkovy sady, koncert

13.9. 19:00 Divadlo Líšeň: Putin lyžuje & beseda s Ondřejem Kundrou, park Na Špici, divadlo

14.9. 17:30 Kurz filozofie a psychologie východu a západu – cyklus přednášek, Nová Akropolis Pardubice, přednáška

14.9. 17:30 a 20:00 Na Stojáka, Everything – Palác Hybských, divadlo

14.9. 19:00 Honza Habada, Matyáš Matyáš a Vráťa Hošek, Doli Klub, koncert

15.9. 16:00 Grand Showtime 2023, Dům kultury Dukla – Velký sál, youtubeři na dosah ruky

15.9. 17:00 Michal z kouzelné školky, Ideon – Velký sál, akce pro děti

15.9. 18:00 Dynamo Pardubice – HC Verva Litvínov, enteria arena – Velká hala, hokej

15.9. 19:00 Ravachol a Franta Fogi Václavík, Doli Klub, koncert

15.9. 20:00 Aranar (CZ/US) • Hourloupe (US), Divadlo 29 – Sál divadla, koncert

15.9. 20:30 -123 minut, The Factory, koncert

16.9. MČR Freestyle BMX, Skatepark Pardubice

16.9. Sokoli Pardubice – Acema Sparta Praha, enteria arena – Velká hala, florbal

16.9. 7:00 Podzimní Auto-Moto-Veterán Veteš burza, Správa a údržba silnic Pardubického kraje

16.9. 14:00 Naplno Fest – Pardubice 2023, Dostihové závodiště Pardubice, hudební festival

16.9. 14:00 Setkání Plynostaváků, Hospoda u Pilařů

16.9. 15:00 Pardubicemi po stopách Silver A – Poslední cesta Alfréda Bartoše, Pernštýnské náměstí, komentovaná prohlídka

16.9. 18:00 FK Pardubice – SK Slavia Praha, CFG Arena – stadion Arnošta Košťála, fotbal

16.9. 20:00 Austrálie – cestovatelská přednáška, Everything

17.9. 13:00 Superhrdinové aneb Legendy a pověsti v Pardubicích, Zámek Pardubice – Východočeské muzeum, akce pro děti

17.9. 15:00 Párty pro děti ve stylu Tlapkové patroly, Dům kultury Dukla – Velký sál, akce pro děti

17.9. 15:00 Velká poštácká pohádka, kulturní dům Hronovická – velký sál, akce pro děti

17.9. 16:00 Ne, nejsme nevinny! Prezentace projektu Jdeš tančit?, Divadlo 29 – sál divadla, divadlo

17.9. 17:00 Czech and then some – pardubická muzika, Dům hudby, koncert

18.9. 18:30 Noc 12., CineStar, filmový klub

18.9. 19:00 Vivat Amadeus!, Dům hudby, koncert

19.9. 19:00 Jáchym Jánký: Reuse Discolandu Sylvie, Divadlo 29 – Sál divadla, divadlo

19.9. 19:00 Očekávaný dýchánek Petra Jančaříka, kulturní dům Hronovická – velký sál, divadlo

19.9. 19:00 Vivat Amadeus!, Dům hudby, koncert

20.9.–21.9. Žena + Podzim 2023, Dům techniky, výstava

20.9. 10:00 a 17:00 Artchemo 1968/69, Gočárovova galerie – Dům U Jonáše, přednáška

20.9. 17:00 Bitcoin z pohledu dlouhodobého investora, Westie coffee, přednáška

20.9. 18:00 Antisemitismus v českých lázních, Památník Zámek, přednáška

20.9. 19:00 Fantastické divadlo, Východočeské divadlo, divadlo

20.9. 19:00 Módní přehlídka Paradis Fashion & Beauty, Everything

20.9. 19:00 Techtle Mechtle – Dokud nás smrt nerozdělí, kulturní dům Hronovická – velký sál, divadlo

20.9. 19:00 Vivat Amadeus!, Dům hudby, koncert

20.9. 20:00 Marie Puttnerová s kapelou, Divadlo 29 – Sál divadla, koncert

21.9. 17:30 Slyš! Iva Vodsedálka, malá scéna Divadla 29, divadlo

21.9. 18:45 Pyžamová párty Malej Pátek, Everything, koncert

21.9. 19:00 Bez kostýmu aneb povídání z herecké šatny, Východočeské divadlo Pardubice – Malá scéna ve dvoře, divadlo

21.9. 19:00 Hudební hospoda, Doli Klub, koncert

21.9. 20:00 Vader + Vomitory + Skaphos + Warside, Music club Žlutý pes, koncert

22.9. 14:00–24.9. 17:00 Pardubice ČokoFest 2023, Ideon Pardubice – Velký sál

22.9. 17:00 Promenádní koncert – Živaňanka, Dům kultury Dukla – prostranství před DK, koncert

22.9. 18:00–20:00 Poezie pod klenbou, Knihovní centrum u Vokolků na Příhrádce, divadlo

22.9. 19:00 Dobytí severního pólu, Doli Klub, divadlo

22.9. 19:00 Mistrovství Evropy jednotlivců – 4 Finále, Plochodrážní stadion

22.9. 20:00 Promile 23 let, Music club Žlutý pes, koncert

22.9. 20:00 Rissla, Donor, Sklap, Ponorka – hudební klub, koncert

22.9. 21:00 Ektor live show 2023, ABC Klub – Hlavní sál, koncert

23.9. 10:00–18:00 Perštejnské hodování, Zámek Pardubice – Východočeské muzeum, Food festival

23.9. 10:00 Čarování s pohádkou, Krajská knihovna v Pardubicích – klubovna dětského oddělení, akce pro děti

23.9. 13:00 49. Zlatá stuha juniorů / FIM Flat Track World Championship, Plochodrážní stadion

23.9. 13:00 Komentovaná prohlídka Bílé Předměstí pardubická Ořechovka, Zámek Pardubice – Východočeské muzeum

23.9. 15:00 Kája a Bambuláček – Bambulková párty, Kulturní dům Hronovická – Velký sál, akce pro děti

23.9. 15:00 Pardubický Slavín, Pardubice – sraz před hlavní bránou Centrálního hřbitova, komentovaná prohlídka

23.9. 20:00 Kapela Jet Beat a Afterparty w/ DJ Ronny, Everything, koncert

23.9. 20:00 Katapult - Nostalgia tour 2023, ABC Klub - Hlavní sál, koncert

23.9. 20:00 Vzpomínková akce na Lumíra Zilvara Sokola, Ponorka - hudební klub, koncert

23.9. 21:00 Hard Rico Krimi Tour, Music club Žlutý pes, koncert

24.9. 10:15 FK Pardubice B – FK Arsenal Česká Lípa, Areál Pod Vinicí, fotbal

24.9. 12:00 75. Zlatá přílba města Pardubice, Plochodrážní stadion

24.9. 14:00 Taneční odpolední čaj se skupinou KV Band, kulturní dům Hronovická – velký sál, tanec

24.9. 15:00 a 17:00 Hurvínkův popletený víkend, Východočeské divadlo, akce pro děti

24.9. 17:00 Dynamo Pardubice – HC Olomouc, enteria arena – velká hala, hokej

25.9. 8:30 a 10:30 Hurvínkův popletený víkend, Východočeské divadlo, akce pro děti

25.9. 18:30 Letní světlo, a pak přijde noc, CineStar, filmový klub

25.9. 19:00 Benefiční koncert talentů z Konzervatoře Pardubice, Dům hudby, koncert

26.9. 15:00 a 16:30 „Vodnické pohádky“ aneb léto u rybníka „NejenHra“, NejenHra, akce pro děti

26.9. 17:00 Historické přednášky – Padouch nebo hrdina? Zámek Pardubice – Východočeské muzeum

26.9. 19:00 Když kočky nejsou doma, kulturní dům Hronovická – velký sál, divadlo

26.9. 19:00 Mlýny, malá scéna Divadla 29, přednáška

26.9. 19:00 Partička na vzduchu, Dům kultury Dukla – Velký sál, divadlo

27.9. 17:00 Promenádní koncert – Technics, Bubeníkovy sady, koncert

27.9. 19:00 Lazy Seals a Queen of Kings, Doli Klub, koncert

29.9.–25.2. Mlýnský ostrov > MølleØy, Galerie města Pardubice, výstavní projekt zahajující novou éru GAMPY

29.9. 18:00 Dynamo Pardubice – HC Škoda Plzeň, enteria arena – velká hala, hokej

29.9. 20:00 The.Switch, Music club Žlutý pes, koncert

29.9. 22:00 Hello Barbie & Ken Let's go party, Everything, koncert

30.9.–1.10. FK Pardubice – FC Hradec Králové, CFIG arena – stadion Arnošta Košťála, fotbal

30.9. 15:00 Stezka Viléma z Pernštejna, Zelená brána – sraz před Zelenou bránou, komentovaná prohlídka

30.9. 20:00 DanGar Six & Anilok, Ponorka – hudební klub, koncert

30.9. 22:00 Every DNB Thing s DJ Siberier a Skyle, Everything, koncert

1.10. 13:00 Superhrdinové aneb Legendy a pověsti v Pardubicích, Zámek Pardubice V Východočeské muzeum, akce pro děti

1.10. 17:00 Sokoli Pardubice – 1. SC Tempish Vítkovice, sportovní hala Dašická, florbal

3.10. 17:00 Historické přednášky – Padouch nebo hrdina?, Zámek Pardubice – Východočeské muzeum

4.10. 19:00 Simona – Donaha (Stand up comedy speciál), kulturní dům Hronovická – velký sál

5.10. 19:00 Vlasta Redl: 50 let na scéně, dům kultury Dukla – velký sál, koncert

Turistické informační centrum
www.pardubice.eu/turista, mobil 775 068 390,
 e-mail: info@ticpardubice.cz.

Divadlo 29 otevírá v září novou sezónu

Putin lyžuje. To je název politické frašky Divadla Líšeň o obětech Putiny vlády. Jevištní reportáž o nástupu Putina k moci a směřování Ruska k totalitě vznikla na motivy textů zavražděné ruské novinářky Anny Politkovské. Inscenaci uvedeme netradičně ve vojenském stanu v parku Na Špici ve středu 13. září. Po představení bude následovat beseda se zástupcem šéfredaktora Respektu Ondřejem Kundrou, jehož specializací je právě současné Rusko.

ARANANAR a Hourloupe. Koncert dvou kapel, které propojuje osobnost amerického hudebníka Anara Badalova. ARANANAR, to je spolupráce Arana (Aran Epochal, Gnu) a Anara Badalova, která probíhá na trase Šumava–Colora-

do. Čekají nás křehké písně, v nichž se Anarova až pohádkově jemná (a tajemná) elektronika prolíná s mystikou strání, dolů a legend. V Hourloupe se vedle Anara Badalova představí výtvarník a básník Frank Menchaca. Vrstvenatý a omamný svět Hourloupe zní jako intimní dialog Enablers a Johna Calea. Na dvojkonzert se můžete těšit v pátek 15. září.

Zpěvačka Marie Puttnerová letos po mnoha letech působení v kapele Jablkoň (respektive Půljablkoň) a také v ansámblu Zvíře jménem Podzim vydala své dlouho očekávané debutové album Laila tov. Ke spolupráci přizvala zvukového vizionáře, britského producenta Eddieho Stevense (mj. Roisín Murphy, Moloko). Výsledkem je křehké,

ale nekompromisní a mimořádně silné album. Marie Puttnerová s kapelou bude mít svoji pardubickou premiéru ve středu 20. září.

Maca Conu, to je nový mezinárodní kvartet renomovaného belgického hudebníka Jonase Cambiena, jednoho z nejzajímavějších evropských jazzových klavíristů současnosti. Kapela s hvězdným obsazením (basista Ingebrigt Håker Flaten, saxofonistka Signe Emmeluth a Andreas Wildhagen za bicími) se v Divadle 29 představí v úterý 26. září. Support jim bude dělat nadějná kapela Jungle Debris.

Podrobný program najdete na www.divadlo29.cz.

Jaroslav Tarnovský, Divadlo 29

Prvorepubliková swingová tančírna v knihovně

Pohybu není nikdy dost a tance už vůbec ne. Krajská knihovna v Pardubicích připravila pro všechny milovníky swingu a první republiky jedinečné hudební představení Pingls aneb Hot Café Revue, se kterým se ocitnete v nádherném světě plného kvalitní zábavy za doprovodu Originálního pražského

synkopického orchestru. Večerní show, která se uskuteční 10. září od 18 hodin na Příhrádku, je rozdělena na dva bloky. V prvním bude představena groteska s vytříbeným situačním humorem. Ve druhé části si diváci společně s herci zatančí a stanou se jejich „odbornými“ lektory.

Po celý večer navíc bude probíhat soutěž „Nejlepší dobový kostým“ o stylové dárky. Cena vstupenky je 200 Kč, kterou zakoupíte na recepci krajské knihovny či v Knihovním centru U Vokolků. Kapacita je omezena na 150 míst. Doba trvání představení je 150 minut. **Pavel Kunc,**

Krajská knihovna v Pardubicích

Noc vědců opět na Univerzitě Pardubice

Rodiny s dětmi, ale i všechny nadšence vědy zve Univerzita Pardubice v pátek 6. října na tradiční Noc vědců. Letošní téma akce, kterým je Tajemství, se promítne do experimentů a interaktivních aktivit popularizátorů vědy ze všech 7 sedmi fakult univerzity. Navštívit je můžete v prosto-

rách Fakulty chemicko-technologické v kampusu Univerzity Pardubice od 16 až do 22 hodin.

Čeká na vás například speciální workshop molekulární gastronomie, odhalíte tajemství lidského těla pod rentgenem, zjistíte, jestli existovala bájná Atlantida nebo můžete postavit obří model mostu.

Na své si přijdou i milovníci informatiky, elektromobility a umění. Navíc budete mít jedinečnou možnost nahlédnout do laboratorů, které jsou běžně veřejnosti nepřístupné, a zkusíte si luštit tajné šifry.

Vstup na akci je zdarma. Univerzita zajistila pro udržitelně smýšlející návštěvníky také okružní autobusovou linku, která je dopraví přímo do kampusu v části Polabiny, a také na Hvězdárnu barona Artura Krause, kde Noc vědců běží do půlnoci. Informace najdete na webu www.upce.cz/nocvedcu nebo ve facebookové události Noc vědců v Pardubicích.

Noc vědců, která vznikla už v roce 2005 z podnětu EU, má bořit mýty o vědě i vědcích a ukázat, že věda může být také velmi zábavná a vědci jsou lidé, kteří ji dokáží poutavě představit dětem i dospělým.

Program všech akcí v republice je dostupný na webu www.nocvedcu.cz.

Tomáš Pospíchal, Univerzita Pardubice

Katalog pro volný čas dětí a mládeže

Odbor školství, kultury a sportu průběžně aktualizuje Katalog pro volný čas dětí a mládeže, který je zveřejněn na stránkách města pardubice.eu/katalog-aktivit. Katalog nabízí přehled sportovních, hudebních, tanečních, výtvarných, jazykových a dalších kroužků, které jsou pardubickými organizacemi realizovány pro děti a mládež během školního roku. Je členěn do jednotlivých sekcí dle druhu činnosti a poskytuje základní informace o nabízených kroužcích. Nabídka z katalogu bude zajímavá nejen pro děti, ale i jejich rodiče. Organizace, které dosud v katalogu nejsou zařazeny, mohou zasílat informace ke zveřejnění o svých volnočasových aktivitách na adresu martina.mysililova@mmp.cz.

Pardubice na bruslích

– oranžová vyjížďka

Příznivci inline bruslí se počátkem září projedou na bruslích. Pardubický magistrát pro ně připravil tradiční projížďku po městě, a to v náhradním termínu 3. září - původně plánovaná akce v rámci Sportovního parku Pardubice byla kvůli deštům zrušena. Startovat se bude (z důvodu bezpečnosti opět pouze za příznivého počasí) v 19:30 hodin z parkoviště před Decathlonem, devítikilometrová trasa povede dále ulicí Kosmonautů, přes ulice Bělehradská, Hradecká a Palackého, účastníci budou dále pokračovat po ulici Hlaváčova ke křižovatce s ulicí kpt. Jaroše, kde se vydají ulicemi Anenská a Karla IV. na Sukovu třídu a kolem zimního stadionu po Hradecké a Poděbradské dorazí zpět k Decathlonu.

Barvou této vyjížďky je oranžová, a to z toho důvodu, že Pardubice si letos připomínají 30. výročí partnerství s holandským městem Doetinchem. Oranžové outfity či jiné doplňky v této barvě vítány. Pojedme společně rozzářit večerní Pardubice na bruslích!

Prohlídka s entomologem i téma antisemitismu v lázních na Zámečku

Podzimní sezónu zahájí Památník Zámeček Pardubice prohlídkou pietního území vedenou entomologem, výtvarnou dílnou a komentovanými prohlídkami. To vše se uskuteční při příležitosti Dnů evropského dědictví, které se konají o víkendu 9. a 10. září. Po letní pauze se dále vrací odborné přednášky – začneme tématem antisemitismu v českých lázních.

V rámci zastřešujícího tématu letošních Dnů evropského dědictví, kterým je Život v památkách, jsme se rozhodli ukázat vám Památník Zámeček z trochu jiného úhlu pohledu. Pietní místo je totiž plné života, když víte, kam se dívat. Proto v sobotu 9.

září od 13 hodin proběhne komentovaná prohlídka naší louky, kterou povede entomolog Jan Dolanský. V sobotu i neděli od 14 do 16 hodin poběží výtvarná dílna pro celou rodinu, tentokrát si můžete vytvořit rostliny a zvířátka, která jste na louce viděli nebo byste vidět chtěli. Oba dny vždy od 15 a 17 hodin se také uskuteční komentované prohlídky expozice. Vstup je celý víkend zdarma.

Na antisemitismus v českých lázních se zaměří Eva Janáčková z Ústavu dějin umění AV ČR. Lázeňský antisemitismus představuje fenomén, který se v českých, ale i moravských lázních objevoval od konce 19. století

až do třicátých let 20. století. Přednáška přibližující na bohatém obrazovém materiálu vznik a vývoj tohoto fenoménu, který se výrazně podepsal na kulturním dědictví místních lázní, proběhne ve středu 20. září od 18 hodin.

Expozici Památníku Zámeček, jež připomíná zde popravených 194 obětí, výsadek Silver A, heydrichiádu nebo (pardubické) odbojáře i kolaboranty, můžete navštívit od úterý do pátku mezi 13 a 17 hodinou, o víkendech a státních svátcích mezi 10 a 17 hodinou. Těšíme se na vás.

Kateřina Hloušková,
Památník Zámeček Pardubice

Filharmonie v létě nezahálela

Byť by se mohlo zdát, že čas prázdnin a dovolených je pouze časem oddychu, Komorní filharmonie Pardubice se zúčastnila tří významných festivalových koncertů. Nejprve se představila při příležitosti Klassik am See poblíž Norimberku spolu s Albrechtem Mayerem, prvním hobojistou Berlínské filharmonie. V srpnu orchestr zavítal na Chopinův festival do Mari-

ánských Lázní a pak také na chrudimský festival Zlatá Pecka.

Letní prázdniny se s námi ovšem rozloučily a my stojíme na prahu nové, 55. sezóny Komorní filharmonie Pardubice. Doprodej předplatného na novou sezónu je v plném proudu a možnost zakoupit si výhodné abonmá skončí 10. září. Nyní je také možné osobně si vy-

zvednout elektronicky zakoupené abonmá, případně si posluchači budou moci převzít své abonmenty také na prvním abonmentním koncertu. Zahájení této sezóny bude vskutku velkolepé. Ve dnech 18., 19. a 20. září vždy od 19 hodin si vás dovolíme pozvat na unikátní koncerty, pro které jsme zvolili téma, jež nám sedí nejlépe, tedy čistě mozartovský

program s názvem Vivat Amadeus! Hostem těchto zahajovacích koncertů bude jeden z nejlepších houslistů současnosti Jan Mráček, koncertní mistr České filharmonie. Koncerty, na kterých představíme slavná díla Wolfganga Amadea Mozarta, se uskuteční pod šéfdirigentskou taktovkou Stanislava Vavříčka.

Štěpánka Budinská, mluvčí filharmonie

Diskuzní fórum

Jistě jste byli zpraveni o tom, že na posledním červnovém jednání zastupitelé schválili Dědkovi halu. Je to mediální zkratka. Ve skutečnosti byl schválen záměr pořízení změny územního plánu. I když proti hale samotné nemáme výrazné připomínky, tak pořízení této změny pro miliardový záměr, kdy zastupitelé dostanou celý materiál 2 hodiny před jednáním, je pro nás nepřijatelné. Na tomto jednání ale došlo k něčemu, co je mnohem zásadnější. Zaznělo totiž, že pozemky v lokalitě mají cenu 6–7 tisíc za m². V jednom z dalších bodů jednání se zastupitelé měli vyjádřit k využití předkupního práva na pozemky. Za cenu přibližně 1700 Kč za m². Když jsem si dal přes sebe mapky pozemků a mapku žádané změny územního plánu, tak jsem zjistil, že se město chce vzdát předkupního práva na pozemky, na kterých chce pan Dědek stavět kongresový hotel! Takže jsem v diskuzi k tomuto bodu všechny zastupitele vyzval, abychom ty pozemky koupili, protože tím pak budeme

mít plnou kontrolu nad tím, co a jak v lokalitě vznikne a taky nad závazky města vůči hokeji. Navíc jsem jim jasně sdělil, že když ty pozemky koupíme, tak na tom město vydělá. Možná až v řádech milionů. Navíc pokud by ty pozemky město vlastnilo, tak může skrze plánovací smlouvu mít naprostou kontrolu nad tím, co a jak zde vznikne. A co na to zastupitelstvo? Předkupní právo odmítlo využít. Je to pro mě velké zklamání, že jakýkoli relevantní a logický argument prostě nepomůže a zastupitelé prostě hlasují, jak jim řekne vedení a zcela dobrovolně se zřeknou kontroly a finančního prospěchu města.

Filip Sedlák, zastupitel města
(Naše Pardubice)

Radniční zpravodaj musí být otevřenější

Na červnovém jednání zastupitelstva města proběhla rozsáhlá debata o tom, co má být v Radničním zpravodaji. Podnětem k tomu bylo nezveřejnění článku zastupitele Filipa Sedláka v červnovém čísle radničního měsíčníku. Článek, který se týkal

záměru na zástavbu zeleného pásu mezi Hradeckou ulicí a sídlištěm Polabiny, byl po diskuzi v zastupitelstvu nakonec zveřejněn v červencovém čísle.

Opozice v diskuzi na jednání zastupitelstva ale konstatovala, že v tomto městském periodiku jsou jen zprávy o činnosti radniční koalice, opozice dostává velmi málo prostoru. Následně byl schválen návrh na usnesení, který předložil zastupitel Robert Hrdina, podle kterého začne fungovat skupina složená z politiků všech volebních stran, která projedná změny v Radničním zpravodaji.

Jako její člen budu navrhopvat:

a) Provést případné rozhodnutí redakční rady (popř. vedení města) o neuveřejnění příspěvku člena zastupitelstva jen naprosto výjimečně ve zcela krajních případech (sprostota, trestný čin apod.).

b) Zajistit vyváženost rozsahu, jaký mají v Radničním zpravodaji členové vedení města a členové zastupitelstva. V současné době dostávají členové vedení města v každém čísle zpravodaje prostor nejméně v rozsahu celé jedné strany (vždy

první vnitřní strana), naproti tomu příspěvek člena zastupitelstva je co do rozsahu poměrně přísně regulován maximálním počtem znaků. Poměr rozsahu pro člena vedení města a pro řadového člena zastupitelstva by měl být mnohem vyváženější.

c) Zajistit rovnost šancí ve vzájemných reakcích členů vedení města a řadových zastupitelů na publikované příspěvky. V současné době se řadoví zastupitelé o publikovaných článcích členů vedení města ve zpravodaji nijak předem nedozvědí, a tak nemají žádnou šanci na ně jakkoliv reagovat. Členové vedení města ale dostanou od redakční rady doručený příspěvek řadového zastupitele k reakci a mohou na něj reagovat, což také obvykle činí (a reakci člena vedení města na jeho příspěvek řadový zastupitel opět k dispozici nedostane).

Věřím, že tyto moje návrhy (jsou to návrhy celého zastupitelského klubu ODS) projdou a tím dojde ke zkvalitnění obsahu Radničního zpravodaje díky většímu spektru názorů na dění v našem městě.

Petr Klimpl, zastupitel města (ODS)

Největší výstava o koních a lidech zaplní závodistiště

Dostihové závodistiště Pardubice letos slaví hned několik výročí. Pořadatel dostihů, Dostihový spolek, slaví 30 let od svého založení a výstava Koně v akci je jen o pět let mladší. Ve dnech 9. a 10. září se uskuteční její už 25. ročník. A tak se nabízí, aby se i její program věnoval oslavám. Téma „Výročí“ připomene uplynulé čtvrtstoletí výstavy.

Výstava Koně v akci je druhou největší akcí po Velké pardubické, která se na pardubickém dostihovém závodistišti koná. Tradičně nabízí ukázky různých plemen koní, a to nejen v chovatelských kolekcích, ale také při různých pracovních, sportovních či jiných dovednostech. Je setkáním koní s lidmi a ukazuje jejich partnerství, spolupráci i přátelství.

Největší část programu obvykle patří plemenům chladnokrevných koní. A nejen tomu bude i letos. Tito „něžní obři“,

včetně klisen s hříbaty, se představí nejen v chovatelských přehlídkách. Návštěvníci se mohou těšit na mistrovství České republiky v těžkém tahu i na šampionát v ovladatelnosti s kládou, která vychází z dovedností při práci v lese.

Z praxe vychází také další zápolení, a to soutěž v orbě koňmi „O ruchadlo bratranců Veverkových“. A i tady se bude slavit. Soutěž totiž zapíše jubilejní 20. ročník! Do orance u Poplerova skoku oráčí se svými dvojspřežími a pluhý vjedou v sobotu. Naopak novinkou je jiný typ orby. Poprvé se v Pardubicích v rámci výstavy uskuteční soutěž sportovní orby středních škol. Tentokrát ale nepůjde o živé koně, ale koně pod kapotou. Konat se bude v neděli.

Po oba dny se divákům představí protiklad těchto obrů. V chovatelských kolekcích, ale také v různých soutěžích a věkových kategoriích budou soutěžit

v rámci národní výstavy koně plemene velšský pony a cob. Jde o blízké příbuzná plemena koní pocházející z Walesu a právě z Velké Británie přijdou i rozhodčí.

Úplně jiným typem soutěží bude mistrovství České republiky v mountain trailu (horská stezka). Zjednodušeně řečeno, jedná se o dovednosti koně překonávat různé přírodní překážky, jako je třeba přecházení přes různé lávky, terénní nerovnosti nebo třeba potoky či říčky. Je to disciplína o důvěře mezi koněm a člověkem.

Lákavé je jistě sobotní odpoledne, kdy je připravena „koňská show“. Přímě před hlavní tribunou na diváky čeká průřez minulými ročníky výstavy prostřednictvím různých představení a ukázek – tedy vozatajové, rytíři, dámy v sedle, sportovní koně a další. Vyvrcholením bude představení skupiny Haraldos Stunt Brothers, která působí také v za-

hraničí a jejichž služeb využívají i filmaři.

V rámci doprovodného programu se návštěvníci výstavy mohou těšit na závody stále populárnějšího hobby horsingu, na projížďky na koních či konibusem, na kvalifikaci na mistrovství České republiky v králičím hopu či menší výstavu hospodářských zvířat a zemědělské techniky. Představí se také střední školy zaměřené na zemědělství, chov koní či veterinární péči a nabídnou třeba i dostihový trenažér nebo ukázkou kování koní.

A nesmíme zapomenout na nedělní oslavu Dožíněk. Ty jsou pořádány Okresní agrární komorou Pardubice a slibují nabitý program plný zábavy pro celé rodiny.

Blíží se také vrchol české dostihové sezóny!

O Velké pardubické se mluví jako o nejstarším a nejtěžším dostihu kontinentální Evropy. V době, kdy se na našem území rozvíjela fotbalová liga, měla Velká pardubická za sebou už padesát ročníků. Zastavily ji jen války či politické události roku 1968, a tak se v letošním roce uskuteční už 133. ročník tohoto legendárního dostihu. Na 133. Velkou pardubickou se Slavia pojišťovnou se můžete těšit tradiční druhou říjnovou neděli, tedy 8. října 2023.

Velká pardubická je vyvrcholením dvoudenního dostihového festivalu a láká do Pardubic diváky nejen z celé

České republiky, ale i ze zahraničí. Samotná neděle nabízí kromě Velké pardubické dalších šest prestižních dostihů. Novinkou letošního velkopardubického víkendu je jiný populární dostih – v sobotu 7. října se poprvé v Pardubicích poběží Cena zimní královny. Tento dostih je vypisován pro mladé dvouleté klisny a v minulosti se na území České republiky a Československa už běželo jednačtyřicet ročníků. Zimní královna se do Pardubic stěhuje z Karlových Varů, kde se konala několik posledních let. A protože se jedná o dámy, připravuje pardubické závodistiště v rámci doprovodného programu i Ladies Day.

Letošnímu ročníku Velké pardubické se Slavia pojišťovnou předcházeli čtyřdenní kvalifikační seriál. Pouze ti, kteří splnili kvalifikační podmínky, se mohou druhou říjnovou neděli postavit na start dostihu. V době uzávěrky Radničního zpravodaje ještě startovní listinu neznáme, ale zcela určitě můžeme přislíbit účast tréninkové centrály otce a syna Váňových či dalších velkých jmen. Kvalifikaci už mají splněnou také poslední dva vítězové Velké pardubické Mr Spex a Talent. Trať Velké pardubické měří 6 900 metrů a koně se svými jezdci při ní musí překonat na třicet překážek.

Vstupenky na tribuny jsou téměř vyprodané. Prodávají se online na webu www.zavodistepardubice.cz. Vstupenky ke stání budou k dispozici i v den konání Velké pardubické přímo na pokladnách závodistiště. Takto velká akce s sebou zcela jistě přinese i dopravní omezení zejména v okolí závodistiště. Pořadatelé proto všechny prosí o trpělivost a pochopení. Informace k dopravě a parkování budou zveřejněny na výše uvedeném webu.

Kateřina Nohavová, mluvčí závodistiště

Na Zlatou přilbu letos pozváni všichni žijící vítězové!

V roce 1929 se poslední víkendovou nedělí měsíce září začala psát v Pardubicích na dostihovém závodistišti historie plochodrážního závodu o Zlatou přilbu. Hlavní iniciátoři tohoto závodu pánové František Hladěna a Adolf Trnka dali vzniknout historii sportovního podniku, který je v roce 2023 nejstarším pořádaným závodem na světě a uskuteční se již po sedmdesáté páté.

Na původní travnaté dráze, kde jedno kolo měřilo neuvěřitelných 2 400 metrů, se uskutečnilo celkem patnáct ročníků. Jména tehdejších vítězů, ale i účastníků jsou jména legend tohoto sportu. Během nece-

lých 35 let (pořádání závodu bylo přerušeno válkou, ekonomickými problémy i z politických důvodů) zde dokázalo vyhrát 13 různých závodníků od Zdeňka Pohla až po Antonína Kaspera. Jenom jediný člověk zde dokázal obhájit své vítězství, Němec Hermann Gunzenhauser. Patnáctý ročník byl přelomový. Po něm se totiž závod přestěhoval na plochodrážní stadion ve Světkově. Začala se psát zcela nová historie. Do Pardubic našli cestu světoví šampioni zvučných jmen. Někteří zde svoji kvalitu potvrdili, některým zdejší dráha prostě nesedla. Zcela určitě tuto dráhu nejvíce miluje

Dán Ole Olsen. Během let 1970–1980 mu byla zdejší trofej posazena na hlavu celkem sedmkrát! Druhou nejvýraznější postavou bojů o Zlatou přilbu se stala legenda české ploché dráhy Jiří Štancil, který si domů do Prahy odvezl přileb pět. Pardubičtí pořadatelé ve spolupráci s městem Pardubice pozvali na letošní ročník prakticky všechny žijící vítěze tohoto závodu a fanoušci se s nimi budou moci setkat v sobotu dopoledne v Paláci Pardubice. Mezi legendami, které potvrdily svůj příjezd do Pardubic, je i devadesátiletý Ove Fundin ze Švédska.

Během tří denních závodů se koná vložený závod juniorských nadějí Zlatá stuha. V pátek se budou rozdělovat medaile ve finálovém závodě seniorského mistrovství Evropy a v sobotu budou o body do svého šampionátu bojovat jezdci na klasických motocyklech disciplíny Flat track. Pardubice se tedy stanou opět hlavním městem ploché dráhy. Letos opět poslední zářijový víkend – od 22. do 24. září.

Petr Moravec, mluvčí závodu

Křížovka o ceny

HOKEJ A PARDUBICE

V dalších letech se více dařilo individualitám než týmu jako celku. Přišly další tituly mistra světa pro útočné trio Vladimír Martinec – Jiří Novák – Bohuslav Štastný. Vladimír Martinec se k tomu v roce 1976 stal díky osmadvaceti asistencím opět nejlepším nahrávačem ligy a v anketě (**TAJENKA**) zvítězil od poloviny 70. let ještě třikrát. V roce 1979 si Vladimír Martinec se 42 brankami dokonce vystřílel pozici ligového krále střelců, ale to již tým jako celek na jistou dobu vyklidil čelné pozice v tabulce. Přislíbem se opět stalo mládí, když se starší dorostenci stali přeborníky v letech 1978 a pak ještě třikrát v období 1981–1983.

Znění tajenky nám posílejte do data příští uzávěrky poštou nebo elektronicky na adresy uvedené v tiráži na straně 2. Tajenka z minulého čísla: **JAKO PRVNÍ ČECH**. Výherkyní se tentokrát stala paní Alena Nedělková. Cena je připravena k vyzvednutí po e-mailové / telefonické domluvě na Pernštýnském náměstí.

AUTOR: JIRKA KŘÍŽOVKA ZVOLÁNEK	ČIDLO ZRAKU	VÝKON FOTBALISTY	ZNAČKA HLINÍKU	VEŘEJNĚ ČINNÝ ČLOVĚK	 Pardubice	DRAVÝ PTÁK	SYMETRÁLA	ŘÍMSKÝ 501	 Pardubice	VYSOKO- ŠKOLSKÉ UBYTOVNY	ÚZKONOSÁ OPICE	LOVECÝ PES
ČÁST STŘECHY					POKOLENÍ				INICIÁLY JMEN TŘÍ KRÁLŮ			
BICYKL					SNAD				PÁROVÉ VESLO			
					ASIJSKÝ STÁT				UMĚLECKÁ DÍLNA			
PRIMÁT			ITALSKÉ PLATIDLO					SEVERSKÝ PTÁK				
			KARETNÍ HRY					LAKOMEC				
 Pardubice	NANOVO	LÉKÁR. PRAKTIKANT					RYCHLE OPEČE- NÝ PLÁTEK					
		MUŽSKÉ JMÉNO					PŘEDSTAVENÍ KLÁŠTERŮ					
TAJENKA												
NORICKÝ KŮŇ						ZEMĚD. POZEMEK					TENISOVÁ HRA	LEDOVEC
						DŘEVINA BEZ KMENE						
OPUCHLINA					POPRAVČÍ					SPORTOVNÍ KLUB		
					SPZ ROKYCAN					UKAZOVACÍ ZÁJMENO		
PYTEL				PYSK				NARKOTIZAČNÍ KAPALINA				
SETINY HEKTARU				KONĚ				VOJENSKÝ ÚTVAR				

SKOČTE SI DO *Pardubic*

Podzimní městské slavnosti

6.–7. října 2023

Pardubice

Pernštýnské nám. | třída Míru | ulice U Stadionu | Příhrádek | Zámek

Spanilá jízda kočárů	**YOYO Band**	staročeské tržiště	**Pigy a Lily**	kapela Electroponix	**HORSE SHOW**
Saxana dětem	Ivana Korolová s kapelou	**Oldtimer Corso veteráni**	T.J. Sokol Pardubice	**Šlapeto**	PM Stars
Dny medu	**lampionový průvod**	Běh Univerzity Pardubice	**Vinařský minifestival**		
pouťové atrakce	**Laserová a světelná show**				

Podrobný program na www.ipardubice.cz a na FB události akce

Pořadatelé:

Generální partneři:

Hlavní partneři:

Partneři:

Dodavatelé:

Mediální partneři:

PROGRAM

Moderátor – Jakub Hříb

PÁTEK 6. 10. 2023

TŘÍDA MÍRU

12:00–18:00 Dětské pouťové atrakce,
prodejní stánky

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

10:00–22:00 Pernštýnské tržiště –
řemeslné a prodejní stánky

14:00–22:00 Pardubická hospoda – party
stan se staročeskými specialitami

15:00–16:00 Spanilá jízda kočárů, příjezd
kočárů na Pernštýnské náměstí

16:00–16:15 Slavnostní zahájení slavností

16:15–16:45 Vystoupení T.J. Sokol Pardubice

16:45–17:00 Vystoupení PM Stars Pardubice

17:00–17:50 Saxana dětem – Petra Černocká

18:20–19:20 Patrola Šlapeto

19:50–20:00 Písečná show s projekcí –
téma: Pardubice a koně

20:00–21:00 Ivana Korolová s kapelou

DOPROVODNÝ PROGRAM

Prosekárna Pardubice

19:00–24:00 Hudební vystoupení s prosecem

Factory bar Pardubice

21:00–00:00 Speciální hudební večer
k Městským slavnostem
Pardubice

Historická klubovna Evropského spolkového domu

9:00, 10:45, 12:00

Představení kriminální komedie „Don Šajn“

SOBOTA 7. 10. 2023

TŘÍDA MÍRU

10:00–18:00 Dětské pouťové atrakce
a prodejní stánky

10:00–13:00 Oldtimer Corso Pardubice –
výstava historických vozidel
VK Pardubice

12:00–13:00 Hudební vystoupení – Martias
pardubický zpěvák a kytarista
(před Machoňovou pasáží)

13:00 Spanilá jízda městem –
Oldtimer Corso Pardubice

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

9:00–22:00 Pardubická hospoda – party
stan se staročeskými specialitami

9:00–22:00 Pernštýnské tržiště –
řemeslné a prodejní stánky

9:00 Den medu –
průvod včelařů městem

9:20 Přivítání průvodu včelařů
zástupcem města Pardubice

BĚH UNIVERZITY PARDUBICE:

9:40 Vystoupení – Pohybové studio
Hroch a cvičenky USK

9:50 Vystoupení – Univerzitní
sportovní klub Pardubice

12:30–13:00 Oldtimer Corso Pardubice –
příjezd a výstava historických
vozidel

14:30–15:30 Pigy a Lily show s Mišugem –
dětský program

15:30 Vystoupení PM Stars Pardubice

16:00 Koňský program – HORSE SHOW
(travnatý prostor – ulice
U Stadionu)

17:15–17:30 HPM Dance Studio Pardubice

17:30–18:30 Kapela Electrophonix

19:00 Lampionový průvod – oblíbený
průvod městem na trase Pernštýn-
ské nám., Příhrádek, kolem Zámku,
Sukova třída (před Dům hudby)

19:30, 20:00 LASEROVÁ SVĚTELNÁ SHOW/
LASERMAPPING SHOW –
novinka – unikátní laserová
projekce na budovu Domu hudby
na Sukově tř. proběhne ve dvou
opakováních v 19:30 a ve 20:00.
Prostor pro diváky bude vyhrazen
na Sukově třídě

20:20 YOYO Band – hlavní host
slavností

ULICE U STADIONU

13:00–16:00 HORSE SHOW – doprovodný
program pro děti:
– lukostřelba na terče za dozoru
osob starší 18 let
– výuka šermu s ukázkou a šermíř-
ská klání pro děti
– vystoupení – Alchymista Bavor
Rodovský a Lucie Čudová s ko-
něm (alchymie nejen pro děti)
– šaškování s Kevinem
– představení kejkliře Čabíka
– vození na koních a focení
na koních

16:00–17:00 HORSE SHOW – hlavní program:
– vystoupení fríských koní –
červenočerná fantazie

– kejklování s Čabíkem pro děti
od 1 do 100 let
– tanec s Akeltas (Lucie Čudová
s koněm)
– malý a velký kůň (show minia-
turního hřebce a fríské klisny)
– vystoupení Alchymista Bavor
Rodovský
– vystoupení fríských koní –
barokní show

DOPROVODNÝ PROGRAM

DOSTIHOVÉ ZÁVODIŠTĚ

12:00 Westminster Cena zimní královny –
prestižní dostih pro klisny

PŘÍHRÁDEK

10:00–18:00 Vinařský minifestival –
čeští a moravští vinaři

10:00–13:00 Výstava Památky zahradního
umění v Pardubickém kraji,
zastávka pro děti ve stylu Hobby
horsing + omalovánky s koňskou
tematikou pro nejmenší

ZÁMEK PARDUBICE

10:00–18:00 Vinařský minifestival – čeští
a moravští vinaři, řízené ochutnáv-
ky, vinné soutěže, ukázka a škola
sabrage, naučná stezka vín. Akce
se koná ve spolupráci a za účasti
Oldřicha a Tomáše Bujnochových.

13:00–18:00 Velká zámecká – dostihová
dráha s úkoly pro děti na
zámeckých valech a tvůrčí dílna
s kokardami

Projíždky historickým trolejbusem

Trolejbusy budou jezdit na trase Dubina – střed
města – Polabiny. Jízdní řády a podrobnosti
na stránkách www.motoracek.cz.

KD Hronovická

10:00–17:00 Den medu – ukázka lidových
řemesel, ochutnávka medu
a další program

Factory bar Pardubice

21:00–00:00 Speciální hudební večer
k Městským slavnostem Pardubice

Základní a praktická Škola svítání 6.–7. 10.

Výstava klobouků – dejme šanci rukám

Železniční muzeum Rosice

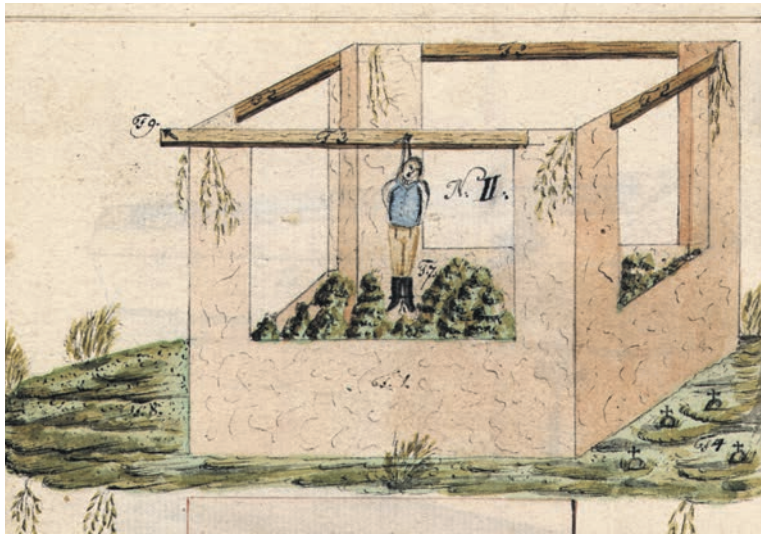
sobota 7. 10. 10:00–16:00 – jízdy historických
trolejbusů spolku + otevřené muzeum Rosice

neděle 8. 10. 10:00–16:00 – jízdy historických
motoráček na trase Pardubice hl. n. – Rosice –
Pardubice závodistiště v rámci akce „Na koníčky
motoráčkem“

Vstupem na akci souhlasí návštěvníci s pořizováním fotografií
a zvukově obrazových záznamů své osoby. Tyto fotografie
a zvukově obrazové záznamy mohou být pořadatelem použity
pro reklamní, propagační a podobné účely, a to bezplatně.

Toulky historií Pardubic

... ptáme se pardubického historika Františka Šebka

Kresba šibenice od Františka Červenky v jeho rukopise „Compendium memorabilium královského komorního města Pardubic“, díl I. z roku 1811 (originál rukopisu ve Státním okresním archivu Pardubice)

V posledních letech se rozrůstá výstavba domů v prostoru kolem ulic S. K. Neumanna, Rokycanova, Na Spravedlnosti atd. Jsou tam stovky nových bytů a jejich obyvatel. Nemělo mě tedy překvapit, když mi jeden tamní novousedlý občan položil otázku, jak vzniklo pojmenování ulice Na Spravedlnosti. Starší Pardubáci to jistě dobře vědí, ale těch nových a nevědoucích bude asi dost. Neuškodí tedy, když se tomuto tématu budeme trochu věnovat v dnešních Toulkách.

Pojmenování ulice, která dnes od západu k východu propojuje třídu Jana Palacha a S. K. Neumanna, Na Spravedlnosti, schválilo městské obecní zastupitelstvo v prosinci roku 1913, když se v těchto končinách (dříve se v okolí těchto míst říkalo také Na Skřivánku) objevily první obytné domy postavené za továrními objekty firmy J. Francka. To byl pro Pardubice významný podnik na výrobu kávové náhražky, založený roku 1897. Ulice Na Spravedlnosti původně sahala jen k dnes křižující ji ulici Rokycanově (nazvána tak byla rovněž roku 1913). Pojmenování ulice Na Spravedlnosti vyšlo od tamního starého místního názvu. Lidé těmto místům tak kdysi říkali proto, že se tu vykonávaly hrdelní ortely, popravovalo se tu a stála tam šibenice; konala se zde spravedlnost nad odsouzenými delikventy.

Závažné trestné činy, které zpravidla vyžadovaly výslech na mučidlech (torturu) a končily často trestem smrti, vykonával tzv. hrdelní soud. Právo hrdelního soudu v našich zemích měla vesměs v obvodu své působnosti královská města a z titulu soudní pravomoci nad poddanými také šlechtici vybavení potřebným personálem aj. To byl i případ Pardubic. Počátky zdejšího městského soudu i ve věcech trestních a vykonávání případných hrdelních rozsudků jsou spjaté s érou vlády Pernštejnů nad městem. Pardubice koupil 1491 Vilém z Pernštejna, připojil je k čerstvě získanému rozlehlému zástavnímu kunětickohorskému panství, kde začal budovat velkou soustavu rybníků, a z Pardubic vytvářel ekonomicko-správní centrum panství a zároveň reprezentační rezidenci rodu. Soudní pravomoc v trestních věcech vykonával v Pardubicích zpočátku pan Vilém sám, respektive prostřednictvím svých úředníků. Případný ortel ztráty hrdla se prováděl na různých místech; kat býval zpočátku přespolní. Když město rostlo (zrálo), pan Vilém (a v ještě větší míře potom jeho synové) postupoval čím dál více pravomocí i v soudních věcech městské radě. Při městě se tak časem ustálil i hrdelní soud, byť rozsudky vždy schvaloval panský úředník. Tak tomu bylo i po roce 1560, kdy Pernštejnové prodali Pardubice panovníkovi a město se stalo „komorním městem“. Správa panství poté zasahovala do chodu soudní agendy města o trochu

méně, zato se odsouzení delikventi mohli proti rozsudku odvolat do Prahy ke královskému apelačnímu soudu. Některá řízení se tak velice prodlužovala, zvláště ta koncem 17. a v 18. století.

Pravidelnější výkon hrdelního soudu se neobešel bez přítomnosti kata. Existenci kata ve službách města a tím i zdejší výkon hrdelního soudu máme poprvé doloženy v dochovaných písemných pramenech k roku 1530. Z doby jen o pár let později se také dochovaly zápisy výsledků s rozsudky a záznamy o jejich provedení v tzv. „Registrech tajemství lotrovského“. Řada několika knih, označovaných často též jako „smolné knihy“, obsahuje zápisy z let 1538–1626. Jde o historický pramen mimořádné hodnoty. Před pár lety byl zpřístupněn nákladem pardubické univerzity v knižní edici připravené Jindřichem Francem. Hrdelní ortely se v Pardubicích vykonávaly v té době nepochybně již pravidelně (až na zcela ojedinělé výjimky) na stálém místě, lidmi časem zvaném „na spravedlnosti“. Stálo poblíž styku cest, které vedly z města ve směru na Chrudim. Od města bylo vzdálené tak akorát a nikdo z cestujících tímto směrem je nemohl přehlédnout.

Zde tedy na mírně vyvýšené plošině stála šibenice. Byla to čtvercová zděná ohrada o délce stran asi 9 m a výšce asi 2 m se vchodem dovnitř na jedné straně. Na rozích byly vyzděny pilíře do výšky zhruba 7 m a na nich osazen věnec z dubových trámů. Na nich byli věšeni odsouzení. Jeden trám poněkud vyčníval pro případ, že by měl být oběšen žid. Oběšenci viseli na trámech často dlouho, prakticky až do setlení těl, mimo jiné pro výstrahu k městu přicházejících pocestných. Někdy, když bylo horko a val silnější jižní vítr, rychtář nařídil katovi viselce ze šibenice sejmut, neboť se do města šířil nepříjemný zápach. Těla odsouzenců zahrabával kat do země na dvorečku šibenice.

Rozsudek smrti oběšením se objevoval nejčastěji; často přicházelo na řadu též stětí hlavy mečem. Objevovaly se i krutější rozsudky, jako třeba upálení na hranici. Například v roce 1542 zde byli upáleni hned tři polapení delikventi, kteří (mimo jiné) tajně vyráběli ve sklepení hradu Žampachu (okres Ústí n. O.) falešné peníze; na hranici také končili svůj život žhář. Ne ojedinělým trestem bývalo zahrabávání zaživa a potom probití kulem. Býval to

trest pro ženy, které sprovodily ze světa nechtěně narozené dítě. S ohledem na citlivější národu některých čtenářů už raději nebudu další, ještě krutější tresty zmiňovat. Některé souzené delikty ale nekončily hrdelním ortelem, nýbrž vystavením odsouzeného veřejnému opovržení na pranýři; kat také případně jiné odsouzence „jenom“ veřejně vymrškal z bran města a zároveň mu vypálil na záda cejch: bývalo to písmeno R (Relegatus = vyhoštěnec), později RBO (Relegatus Bohemiae) nebo nějaký jiný symbol. Jsou známe i tresty v podobě nucených prací pro město, jako například když mladá žena odsouzená za nemravnost musela uklízet náměstí, zatímco její prostopášný svůdce byl vymršknut z města. Dodám k tomu, že úklid veřejného prostranství („škrabání rynku“) se ještě v 16. a 17. stol. považovalo za nedůstojnou, snižovou činnost. Stávalo se, že se souzený delikvent dočkal (vzácně) omilostnění, jako když roku 1578 jakýsi Jirouš z Vysokého Chvojna ukradl peníze v hodnotě 4 kop, ale ukázalo se, že za ně koupil u pekaře chleba, aby nasýtil hladovějící rodinu. Krádeže, zvláště opakované, se ovšem vesměs trestaly velmi přísně, stejně jako pytláctví. Za pytláčení ryb na rybnících nebo na sádkách čekal v 16. a ještě v 17. stol. na dopadeného pytláka zpravidla provaz.

Ortely „na spravedlnosti“ se konávaly za přítomnosti četného obecnstva. Už sama doprava odsouzeného z vězení ve městě na místo popravky budila velkou pozornost. Ceremoniál popravky potom skýtal notnou dávku adrenalinu a na přítomné jistě působil odstrašujícím způsobem.

Hrdelní soud procházel obecně v 17. a 18. stol. několika reformami. Marie Terezie v souvislosti s reformou soudnictví roku 1765 výrazně redukovala počet soudů vykonávajících hrdelní ortely. V tehdejší Chrudimské kraji takové oprávnění zůstalo jenom u chrudimského krajského soudu. Mezi zrušenými hrdelními soudy byly také Pardubice. Toho roku zde zanikla i katovská živnost. Opuštěná a chátrající šibenice Na Spravedlnosti byla úředním rozhodnutím zbořena roku 1788 a později (1819) bylo při stavbě chrudimské silnice (dnes třída Jana Palacha) celé návrší kolem šibenice zplanýrováno. Dnes stojí asi nejblíže těm místům nárožní dům čp. 2792, kde je v přízemí lékárna. **František Šebek**